

Analýza důsledků elektronické evidence tržeb pro malé podnikatele

Jiří Poupě

Bakalářská práce
2017

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta managementu a ekonomiky

Ústav financí a účetnictví

akademický rok: 2016/2017

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Jiří Poupě**

Osobní číslo: **M14189**

Studijní program: **B6202 Hospodářská politika a správa**

Studijní obor: **Účetnictví a daně**

Forma studia: **prezenční**

Téma práce: **Analýza důsledků elektronické evidence tržeb pro malé podnikatele**

Zásady pro vypracování:

Úvod

Definujte cíle práce a metodiku zpracování práce.

I. Teoretická část

- Provedte průzkum literárních pramenů a zpracujte teoretické a metodické poznatky týkající se elektronické evidence tržeb.

II. Praktická část

- Provedte průzkum k elektronické evidenci tržeb mezi podnikateli, zjistěte jejich názory, připravenost a náklady.
- Provedte analýzu průzkumu.
- Zhodnoťte a okomentujte výsledky průzkumu.

Závěr

Rozsah bakalářské práce: **cca 40 stran**
Rozsah příloh:
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

KUBÁTOVÁ, Květa. Daňová teorie a politika. 6., aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015, 275 s. ISBN 978-80-7478-841-3.

STIGLITZ, Joseph E. Economics of the public sector. 3rd ed. New York: W. W. Norton, 2000, 823 s. ISBN 978-0-393-96651-0.

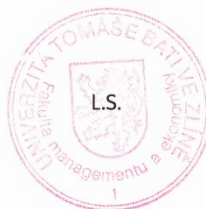
ŠIROKÝ, Jan. Daň v Evropské unii: daňové systémy všech 28 členských států EU, legislativní základy daňové harmonizace včetně judikátů SD, odraz ekonomické krize v daňové politice EU, zdanění finančního sektoru. 6. aktualiz. a přeprac. vyd. včetně CD. Praha: Linde Praha, 2013, 386 s. ISBN 978-80-7201-925-0.

Vedoucí bakalářské práce: **Mgr. Eva Kolářová, Ph.D.**
Ústav financí a účetnictví
Datum zadání bakalářské práce: **15. prosince 2016**
Termín odevzdání bakalářské práce: **15. května 2017**

Ve Zlíně dne 15. prosince 2016

doc. Ing. David Tuček, Ph.D.
děkan

prof. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková
ředitelka ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním diplomové/bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že diplomová/bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk diplomové/bakalářské práce bude uložen na elektronickém nosiči v příruční knihovně Fakulty managementu a ekonomiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji diplomovou/bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – diplomovou/bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen připoštlí-li tak licenční smlouva uzavřená mezi mnou a Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně s tím, že vyrovnání případného příměřeného příspěvku na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše) bude rovněž předmětem této licenční smlouvy;
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování diplomové/bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové/bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem diplomové/bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

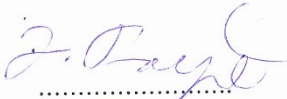
Prohlašuji,

1. že jsem na diplomové/bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
2. že odevzdaná verze diplomové/bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně

5.5.2017

Jméno a příjmení: Jiří Poupě

.....
podpis diplomanta

ABSTRAKT

Cílem této bakalářské práce je vyhodnotit, jaké důsledky bude mít zavedení elektronické evidence tržeb pro malé podnikatele. Práce chce dále ukázat, jak se malí podnikatelé vypořádávají s novými povinnostmi. Proto je v práci podrobně diskutováno o zákonu o evidenci tržeb, interpretaci jeho problematických míst a o způsobu, jakým musí být zákon podnikateli aplikován. Některé otázky nejsou přitom zákonem vůbec řešeny. Připravenost podnikatelů na nové požadavky dokresluje krátký průzkum, ve kterém byli osloveni podnikatelé spadající do první fáze evidence tržeb. Bylo zjištěno, že implementace zákona je problematická a oficiální stanoviska se rychle mění. Podnikatelé sice věděli, proč se elektronická evidence tržeb zavádí a také věděli, jak postupovat při elektronické evidenci; v některých otázkách však převažovala nejistota. Většina oslovených podnikatelů považovala dostupné informační zdroje za nedostatečné. Práce popisuje praktické postupy, které jsou nutné aplikovat pro splnění požadavků daných zákonem, a podává přehled o tom, jak vnímají novou regulaci samotní podnikatelé.

Klíčová slova: Elektronická evidence tržeb, správa daní, daň z příjmů fyzických osob, podnikání

ABSTRACT

The aim of this bachelor thesis is to assess the consequences of a new Czech regulation concerning the Electronic Registration of Sales for small entrepreneurs. The thesis demonstrates how the small entrepreneurs deal with a new scope of obligations. For that reason, the Act on Registration of Sales is discussed, including its difficult passages concerning its real application. Unfortunately, some questions are not covered by the Act (by law). The readiness of entrepreneurs for new requirements is illustrated by a short survey carried out among the entrepreneurs within the first stage of the Electronic Registration. The analysis concludes that the implementation of law is not easy and that the official sources change their opinions quickly. The entrepreneurs knew the reasons for the implementation of the Electronic Registration and they also knew how to actually do it. Despite of that, the uncertainty is pervasive. The available sources of information were considered insufficient. The thesis describes what to do to comply with the requirements given by law and finally it depicts how the new regulation is accepted among the entrepreneurs.

Keywords: Electronic Registration of Sales, Tax Administration, Personal Income Tax, Entrepreneurship

OBSAH

ÚVOD	8
CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE	9
I TEORETICKÁ ČÁST	10
1 DANĚ A DAŇOVÁ SOUSTAVA V ČR	11
1.1 DEFINICE DANĚ	11
1.2 DRUHY DANÍ V ČR	12
1.3 FUNKCE DANÍ	13
1.4 ZÁKONNOST DANÍ	13
1.4.1 Závaznost práva	14
1.4.2 Placení daní z hlediska práva	14
2 POŽADAVKY NA DAŇOVÝ SYSTÉM A DISKUZE O NUTNOSTI REFORMY DAŇOVÝCH SOUSTAV VYSPĚLÝCH ZEMÍ	16
2.1 POZITIVNÍ A NORMATIVNÍ EKONOMIE	16
2.2 POŽADAVKY NA DAŇOVÝ SYSTÉM.....	16
2.2.1 Ekonomická efektivnost a administrativní jednoduchost	17
2.2.2 Daňová spravedlnost	18
2.3 DAŇOVÁ OPTIMALIZACE	18
2.4 ZAVÁDĚNÍ DAŇOVÝCH REFORM Z POLITICKÉHO HLEDISKA	19
3 DŮVODY K ZAVEDENÍ EET	21
3.1 PŘEHLED ZÁKONŮ UPRAVUJÍCÍ ZÁZNAMNÍ POVINNOSTI	21
3.2 ZMĚNY PŘINÁŠEJÍCÍ ZOET	22
3.2.1 Šedá ekonomika v ČR.....	22
3.2.2 Metody evidování hotovostních transakcí	23
3.2.3 Dopady ZoET na stát a společnost podle tvůrců zákona	25
3.3 KRITICKÉ ZHODNOCENÍ CÍLŮ EET.....	26
II PRAKTICKÁ ČÁST	28
4 JAK EET VNÍMAJÍ PODNIKATELÉ	29
5 VYMEZENÍ OKRUHU POVINNÝCH OSOB A ROZSAHU EVIDENČNÍ POVINNOSTI	31
5.1 OKRUH OSOB POVINNÝCH EVIDOVAT	31
5.2 EVIDOVANÁ TRŽBA	32
5.2.1 Spropitné	34
5.3 NÁBĚH EET VE 4 FÁZÍCH	35
5.3.1 Poznámky k 1. fázi.....	36
5.3.2 Podnikatelé spadající do více fází	38
5.4 SHRNUTÍ NĚKTERÝCH VÝJIMEK	39
6 POSTUP PODNIKATELŮ PŘI ZAVÁDĚNÍ EET	40
6.1 AUTENTIZAČNÍ ÚDAJE A CERTIFIKÁT PRO EVIDENCI TRŽEB	40
6.2 EVIDENČNÍ A INFORMAČNÍ POVINNOST POPLATNÍKA.....	41
6.2.1 Rozsah zasílaných údajů	43
6.2.2 Údaje na účtence	44

6.2.3	Informační povinnost	46
6.2.4	Zjednodušený režim	46
7	KONTROLY A POSTIHY.....	48
7.1	KONTROLY	48
7.2	POSTIHY	49
	ZÁVĚR	50
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	53
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	56
	SEZNAM OBRÁZKŮ	57
	SEZNAM TABULEK.....	57
	SEZNAM PŘÍLOH.....	57

ÚVOD

Daňové úniky v evropských zemích se ukazují jako významný společenský problém. Snaha o přijetí regulatorních opatření směřující k potírání daňových podvodů je prohlašována na evropské (nadmárodní) úrovni, a také jednotlivé členské státy prohlašují, že proti daňovým podvodům budou bojovat. V tomto kontextu obhajuje Česká republika (alespoň z „oficiálních“ míst) zavedení on-line systému elektronické evidence tržeb.

Dá se říci, že se jedná o opatření kontroverzní. Elektronická evidence tržeb je předmětem politických debat a velké pozornosti se jí dostává také v médiích. Pro podnikatele znamená vznik nových povinností. V rámci mého studia se již delší dobu zajímám o to, jak toto opatření zasáhne právě tuto skupinu. Proto bylo provedeno dotazníkové šetření, které je v této práci rovněž prezentované. Toto dotazníkové šetření bylo podkladem pro vypracování soutěžní práce na Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně (Fakulta managementu a ekonomiky) v rámci Studentské vědecké a odborné činnosti (SVOČ) pro rok 2017. Ve zmíněné soutěžní práci byla stručně shrnuta interpretace sesbíraných dat.

Podrobnější analýzu problému, nutnou pro bližší pochopení některých souvislostí, podává tato bakalářská práce. Nejdříve jsou nastíněny okolnosti vzniku zákonné úpravy evidence tržeb, poté se práce zaměřuje na aplikaci právních předpisů vztahujících se k elektronické evidenci tržeb: především jsou pak analyzovány vybrané problematické oblasti, které musí podnikatelé reálně řešit. Z výsledků dotazníkového šetření pak lze usuzovat, jak jsou podnikatelé v dané problematice informováni.

CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE

Cílem této práce je vyhodnotit ve vybraných aspektech, jaké důsledky bude mít zavedení elektronické evidence tržeb v ČR pro malé podnikatele a jak se podnikatelé vypořádávají s novým rozsahem povinností. Jedním z dílčích cílů této práce je analyzovat problematická místa při aplikaci právních předpisů vztahujících se k elektronické evidenci. Seznámení s právními záležitostmi je nezbytné, aby bylo možné správně interpretovat požadavky právních norem a správně určit, jak se elektronická evidence tržeb dotkne podnikatelů.

Dalším dílčím cílem je ověřit připravenost podnikatelů na ze zákona vyplývající nové povinnosti a sekundárně taky získat jejich názory na EET. Nejvhodnějším způsobem pro ověření připravenosti podnikatelů se zdá být přímý osobní kontakt navázaný s podnikateli, kterých se elektronická evidence tržeb přímo dotýká. Tento způsob získávání informací má oproti získávání informací z internetových a jiných zdrojů tu výhodu, že lze získat informace od těch podnikatelů, kteří nejsou na internetu aktivní (i když se tato skupina dostane do pozornosti médií, tak je to přeci jenom v omezené míře). Navíc je možné případné údaje z internetových nebo i literárních zdrojů ověřit přímo osobně. Tak je možné udělat si o dané situaci vlastní představu. Osobní kontakt je vhodný i pro zjištění dodatečných informací a případných postřehů z praxe.

V rámci průzkumu je s podnikateli komunikováno formou krátkého osobního rozhovoru a dále je u vybraných podnikatelů provedeno dotazníkové šetření. Dotazníkové šetření lze sice provést prostřednictvím internetu (umožnilo by to rychlejší sběr dat), ale byl opět upřednostněn osobní kontakt, a to tedy hlavně proto, aby se do průzkumu dostali i ti, co internet běžně používat nemusí. To je důležité z toho hlediska, že elektronická evidence tržeb je v ČR v online režimu, a proto je tato otázka pro analýzu důsledků a nákladů relevantní.

V dotazníkovém šetření byly sestaveny převážně otevřené typy otázek. Uzavřené typy otázek jsou sice jednodušší na kvantifikaci, na druhou stranu je respondent omezen a přinucen odpovídat na základě předem určeného výběru. Aby mohlo dojít ke kvantifikaci dat u otevřených otázek, musely být vhodně kategorizovány. Při interpretaci dat v dotazníkovém šetření vystačuje k splnění cílů bakalářské práce (jako je kupříkladu ověření připravenosti podnikatelů na EET) využití elementárních metod popisné statistiky (absolutní a relativní četnost, aritmetický průměr).

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 DANĚ A DAŇOVÁ SOUSTAVA V ČR

Tato kapitola vymezuje některé pojmy, které se objevují v průběhu celé práce. Nejdříve ze všeho definuje pojem daň a poté podává přehled o různých druzích daní. Pro pochopení důvodů, které vedly k zavedení elektronické evidence tržeb, jsou vysvětleny funkce, které daně mají plnit. Nakonec je přehledně osvětleno, jakým způsobem jsou daně podchyceny v právním systému ČR.

1.1 Definice daně

Daň lze definovat různými způsoby. Obecně uznávanou definici, se kterou se v rámci ekonomických teorií setkáme, zmiňuje například Široký (2013, s. 34), který definuje daň jako povinnou, zákonem předem stanovenou částku, kterou se na nenávratném principu odčerpává daňovému subjektu část nominálního důchodu. Obdobnou definici uvádí také Kubátová (2015, s. 15-16): „*Daň je definována jako povinná, nenávratná, zákonem určená platba do veřejného rozpočtu. Je to platba neúčelová a neekvivalentní. Daň se pravidelně opakuje v časových intervalech [...] nebo je nepravidelná a platí se za určitých okolností [...].*“ Za důležitý definiční znak jsou zde považovány neúčelovost (poplatníci si nemůžou přímo zvolit, na jaký účel budou výnosy z daní použity; vybraná daň se stává příjmem veřejného rozpočtu, z něhož jsou následně financovány různorodé veřejné potřeby) a neekvivalentnost (poplatník nemá nárok na plnění v protihodnotě odpovídající jeho odvedené dani).

Z metodologického pohledu je otázkou, které platby lze považovat za daňové. Tyto úvahy mají význam zejména ze srovnávacího hlediska, pokud chceme srovnávat daňové systémy různých zemí. Ekonomické teorie usilují o vymezení daní vůči poplatkům. Poplatky jsou chápány jako nepovinná platba, která je cenou za služby poskytované veřejným sektorem, jako je například poplatek za vystavení pasu (Kubátová, 2015, s. 16). Pokud by měla být zachována definiční důslednost pojmu poplatek, je třeba upozornit na to, že pojem poplatek vyskytující se v právních předpisech ČR není z pohledu ekonomických teorií poplatkem, nýbrž daní (Kubátová, 2015, s. 16).

Otázkou může být, jestli se příspěvky na sociální zabezpečení mají řadit mezi daně (a ovlivňovat tak výši daňového zatížení uváděnou v tabulkách srovnávající různé země). Metodika OECD (Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj) považuje tyto příspěvky za daně (Široký, 2013, s. 40-42), přestože nesplňují některé definiční znaky (například neúčelnost). Naopak zařazení cel mezi daně se zdá být zcela neproblematické.

Kromě ekonomického pojetí daní lze daně chápat také ve smyslu pozitivního (psaného) práva. Toto pojetí má význam v právních záležitostech. V žádném platném předpise ČR přitom nenajdeme univerzální definici daně. Jisté vymezení je zakotveno např. v § 2 odst. 4 až 5 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád (dále jen „DŘ“). Oproti obecným ekonomickým definicím chápe DŘ daň v odlišném (do jisté míry širším) slova smyslu, a to především z praktických důvodů (zejména pro zjednodušení a zefektivnění správy daní). Za daň se v tomto zákoně považuje mj. peněžité plnění, které zákon označuje jako daň, clo nebo poplatek a dále pak ostatní peněžité plnění, o kterých zákon stanovuje, že se při jejich správě použije DŘ. Součástí pojmu daň je podle DŘ např. také daňový odpočet nebo příslušenství daně (úroky, penále, pokuty).

1.2 Druhy daní v ČR

Diskuze v *Kapitole 1.1* ukázala, že ne vždy je jednoduché určit, co lze považovat za daň. To je také důvod, proč lze v různých přehledech najít odlišný výčet daní. Co někteří autoři považují za daň, je pro jiné autory jiným druhem platby (a proto nebývá určitý druh plateb v přehledu „daní“ uveden). Lze tedy vést diskuzi nad tím, jaké daně jsou uvaleny na poplatníky v ČR. Cílem této podkapitoly je uvědomit si, že existují (a to samozřejmě nejenom v ČR) různé druhy daní. K tomuto účelu poslouží vyjmenovat si alespoň ty základní daně, které se v ČR uplatňují. Široký (2013, s. 208) vychází při komparaci daňových systémů z třídění daní na daně přímé a daně nepřímé. Jedná se o dělení podle vazby na důchod poplatníka. Přímé daně platí poplatník přímo na úkor svého důchodu a předpokládá se, že je nelze přenést na jiný subjekt. Tím se odlišují od nepřímých daní, kde se předpokládá, že subjekt odvádějící daň neplatí daň z vlastního důchodu, ale přenáší ji na subjekt jiný (Kubátová, 2015, s. 20). Daně přímé pak Široký (2013, s. 208) dále rozděluje na přímé daně důchodové (v nich jsou 3 podkategorie: daň ze zisku korporací, osobní důchodová daň, sociální pojištění) a přímé daně majetkové (s podkategoriemi daň z nemovitosti a převodové daně). Typickým příkladem nepřímých daní je pak daň z přidané hodnoty (dále jen „DPH“). Pro ČR lze podle metodiky Širokého (2013, s. 220-224) uvést následující daně:

1. Přímé daně důchodové

1.1 Daň ze zisku korporací: v ČR jako daň z příjmů právnických osob

1.2 Osobní důchodová daň: v ČR jako daň z příjmů fyzických osob

- 1.3 Sociální pojištění: v ČR se skládá ze zdravotního pojištění a pojištění na sociální zabezpečení (to zahrnuje nemocenské pojištění, důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti)
2. Přímé daně majetkové
  - 2.1 Daň z nemovitostí
  - 2.2 Převodové daně: v ČR daň z převodu nemovitostí
3. Nepřímé daně: v ČR DPH a spotřební daně

V přehledu, který vypracoval Široký (2013, s. 220-224) jsou mezi převodovými daněmi uvedeny také již zrušené daně dědické a darovací. Dědění a darování však nadále zůstává předmětem zdanění, na tyto skutečnosti je v současnosti pohlíženo jako na druh příjmu důchodového typu (přímá daň důchodová).

1.3 Funkce daní

Přestože už bylo o daních poměrně podrobně pojednáno a byly představeny různé druhy daní (na příkladu ČR), nebyl doposud zmíněn samotný důvod existence daní. K tomuto lze ve stručnosti říci, že úloha daní vyplývá z hlavních ekonomických funkcí veřejného rozpočtu, který je v ČR z více než 90 % financován právě z daňových příjmů (Kubátová, 2015, s. 19).

Nutnost existence veřejného sektoru a státních zásahů do ekonomiky bývá zdůvodňována (a ospravedlňována) nedokonalostí trhu a skutečností, že existuje tržní selhání. Daně plní funkci alokační, redistribuční a stabilizační (Kubátová, 2015, s. 19). Trh bývá neefektivní v alokaci zdrojů. Daně plní alokační funkci, když daňové příjmy získané do veřejných rozpočtů putují do oblastí, kam jich trh vkládá málo (školství), anebo odejímají prostředky v oblastech, kde jich je nespravedlivě mnoho, kupříkladu z důvodu externalit. Ty vznikají všude tam, kde jedinec nebo firma způsobují náklady jiným subjektům, aniž by tyto náklady sami nesli (Stiglitz, 2000, s. 214-216).

Redistribuční funkce daní vyplývá z požadavku spravedlnosti: daně mají přesunout část důchodů od bohatších domácností k chudším. Daně mají plnit také stabilizační funkci tím, že mají zmírnit cyklické výkyvy v ekonomice.

1.4 Zákonost daní

V předchozí kapitole bylo popsáno, jak lze existenci daní ekonomicky (potažmo společensky) obhájit. Veřejný sektor má zasáhnout v případech, kdy trh selhává. Aby veřejný sektor

plnil svou alokační, redistribuční a stabilizační funkci, musí k tomu disponovat finančními zdroji, které z velké části získává právě prostřednictvím daní. Problematiku daní je však třeba ošetřit také z hlediska práva. Daně představují jistou formu zásahu do majetkových práv jednotlivců, protože jim odebírají část jejich disponibilního důchodu. Pro lepší pochopení souvislostí je proto nezbytné seznámit se s některými principy uplatňovanými v právním systému ČR.

Z tradice římského práva pochází členění oborů práva na právo veřejné a právo soukromé (mluví se o právním dualismu). Tyto dva obory nelze jednoznačně od sebe vymezit, přesto lze jmenovat určité charakteristiky, podle kterých se lze přiklonit k tomu, o jaké právo se jedná (Sládeček, 2013, s. 32-35). Právo veřejné sleduje veřejný zájem, účastníci právního poměru jsou v něm vůči sobě navzájem ve vztahu nadřízenosti a podřízenosti a alespoň jeden subjekt je zde nositelem veřejné moci. Naopak právo soukromé ochraňuje zájem soukromý a postavení subjektů je v něm rovné. Je nepochybné, že oblast správního práva, a tím i otázka daňová, spadá do práva veřejného.

1.4.1 Závaznost práva

S veřejným sektorem je spojena existence veřejné správy, která má za úkol v rámci veřejného zájmu řídit veřejné záležitosti (Sládeček, 2013, s. 19). Veřejná správa vystupuje v postavení nadřízenosti, neznamena to však, že by mohla jednat svévolně. Naopak musí stejně jako soukromé osoby respektovat podmínky nastavené právním systémem. Vše, co je v daném systému obecně závazné, vynutitelné a autorizované státní mocí, je pramenem práva. Všechny ostatní zdroje, co se touto obecnou závazností a vymahatelností nevyznačují, pramenem práva nejsou. Rozlišit mezi tím, co je a co není pramenem práva, nabývá významnosti v praktické části této práce, ve které je řešena otázka, co má veřejná moc právo vyžadovat a jaké povinnosti podnikatelům ze zákona vyplývají. Pokud některý dokument není pramenem práva (typicky informace z internetu, ale také se může jednat o sdělení, prohlášení, doporučení nebo pokyny ministerstev), nebudou je soudy považovat za relevantní, pokud by z takových dokumentů vyplýval postup v rozporu se zákonem nebo nad rámec povinností stanovených zákonem. I když některé dokumenty nejsou pramenem práva, mohou adresátům práva pomoci s interpretací právních předpisů.

1.4.2 Placení daní z hlediska práva

Právním pramenem nejvyššího stupně právní síly je v ČR Ústava a ústavní zákony. Ustanovení obsažená v Ústavě určují meze pro činnost veřejné správy (potažmo pak i správy

daňové). Kupříkladu je veřejná správa při své činnosti (Sládeček, 2013, s. 51) vázaná a omezená zákonem (čl. 2 odst. 3 a 4 Ústavy) a musí respektovat základní práva a svobody (čl. 3 Ústavy). V Listině základních práv a svobod (Sládeček, 2013, s. 52) je uveden princip rovnosti a zákazu diskriminace (čl. 1, čl. 3 odst. 1 této Listiny), zakotvení vázanosti a omezenosti správy zákonem (čl. 2 odst. 2 a 3) a stanovení limitů při ukládání povinností a stanovení mezí základních práv a svobod (čl. 4 odst. 1 a 2).

Daňové právo musí výše zmíněné principy respektovat. Na oblast daní se v Listině vztahuje výslovně čl. 11 odst. 5, které stanovuje, že daně a poplatky lze ukládat jen na základě zákona. Správa daní je v obecné rovině upravena v DŘ. Tento zákon se při správě daní použije, nestanoví-li jiný právní předpis (zvláštní zákon) odlišný postup. Jedná se tedy o zákon subsidiární povahy (viz § 4 DŘ). V DŘ jsou uvedeny základní pojmy (používané i v této práci), jako je správce daně nebo daňový subjekt. Daňovým subjektem je podle § 20 odst. 1 DŘ také osoba, která se označuje jako poplatník nebo plátce daně (Láchová a Vančurová, 2016, s. 14-15). V této práci jsou pojmy „daňový subjekt“ a „poplatník“ vždy uváděny v situacích jako osoby povinné daň odvádět.

Pod pojmem správce daně jsou chápány orgány pověřené správou daní. Některé daně spravují orgány Celní správy (spotřební daně), jiné místní orgány, nejdůležitějším správcem daní však jsou orgány Finanční správy, zřízené podle zákona č. 456/2011 Sb., o Finanční správě České republiky. Finanční správa (Láchová a Vančurová, 2016, s. 70-71) je podřízena Ministerstvu financí. Finanční správu tvoří Generální finanční ředitelství, kterému jsou podřízené Odvolací finanční ředitelství a 14 krajských finančních úřadů. V rámci finančních úřadů jsou zřízena územní pracoviště.

2 POŽADAVKY NA DAŇOVÝ SYSTÉM A DISKUZE O NUTNOSTI REFORMY DAŇOVÝCH SOUSTAV VYSPĚLÝCH ZEMÍ

Zatímco předchozí kapitola byla zakončena rozborem daňové soustavy z hlediska právního, věnují se následující odstavce diskuzi nad daněmi z hlediska ekonomického a následně pak i politického. Aby systém výběru daní správně fungoval, je třeba vést diskuzi o nutnosti reformy stávajících daňových soustav vyspělých zemí. Naznačení této problematiky je rovněž předmětem této kapitoly.

2.1 Pozitivní a normativní ekonomie

Ekonomii lze dělit na pozitivní a normativní. Pozitivní ekonomie si klade za cíl popsat (ekonomický) svět tak, jak je (popisuje fakta), a proto bývá z hlediska požadavku na objektivitu vnímána jako „vědeckější.“ V oblasti veřejné ekonomiky však není konečným cílem popsat, jak ekonomie funguje, ale také určit, jakou roli v ekonomice má hrát stát a veřejný sektor. Pokud ekonomové analyzují ekonomické důsledky jakékoliv státní regulace, nezůstávají jen u prostého konstatování, jak se daná regulace projeví, ale také vysloví (normativní) názor, zdali jsou tyto důsledky žádoucí (Stiglitz, 2000, s. 19).

Zdrojem odlišných názorů mezi ekonomy je rozdílná (pozitivní) analýza důsledků dané regulace a dále pak její normativní zhodnocení. Ekonomové se mezi sebou přou o to, jaký ekonomický model je nejvhodnější. Ale i pokud se ekonomové shodnou nad vhodným modelem, můžou nesouhlasit s kvantitativním rozsahem dané regulace. Kupříkladu můžou ekonomové souhlasit s tvrzením, že daně odrazují od ochoty pracovat, ale neshodnou se nad tím, v jaké míře. A i pokud panuje shoda nad velikostí dopadů dané regulace na ekonomiku, může panovat neshoda nad jejich žádoucností (Stiglitz, 2000, s. 21).

2.2 Požadavky na daňový systém

Pro normativní analýzu je třeba určit kritéria, podle kterých by se mohlo hodnotit, jestli jsou daně dobré (potažmo spravedlivé) či nikoliv. Pro normativní hodnocení daní uvádí Stiglitz (2000, s. 457-458) 5 kritérií:

- Efektivnost: daňový systém má být bez velkých distorzních efektů, neměl by působit negativně na efektivní alokaci zdrojů
- Administrativní jednoduchost: souvisí s efektivností, požadavek na minimalizaci nákladů

- Flexibilita: daňový systém reaguje pružně na změny v ekonomice
- Politická transparentnost: srozumitelnost zákonů, právní jistota
- Spravedlnost

2.2.1 Ekonomická efektivnost a administrativní jednoduchost

Daně mají být efektivní (Kubátová, 2015, s. 44-48). Náklady vyvolané daněmi mají být minimalizovány. Daně vyvolávají dva druhy nákladů. Prvním druhem jsou administrativní náklady. Jedná se o přímé administrativní náklady čili náklady veřejného sektoru spojené s organizací daňového systému, včetně nákladů na výběr daní a jeho kontrolu. Čím je daňový systém složitější, tím více náklady na jeho „provoz“ rostou. Náklady v souvislosti s výběrem daní vznikají ale také poplatníkům (nepřímé administrativní náklady), kteří musí v souvislosti s daněmi investovat svůj čas i peníze, aby svou daňovou povinnost mohli splnit.

Kromě administrativních nákladů uznává daňová teorie ještě jeden druh nákladů, které jsou abstraktnější povahy, a které označuje jako náklady mrtvé váhy (*deadweight loss*). Daně způsobují změny v relativních cenách, výnosech a užitcích. Změny v daních mají vliv na chování lidí, kteří se snaží dani vyhnout. Vzniká distorze, která má za následek vznik substitučního efektu. Substituční efekt se projeví odlišně vždy v závislosti na to, o jaký druh daně se jedná. Mezi ekonomy se však vedou spory o to, jak velký daný efekt je a za jakých předpokladů k němu dochází. Pro představu je v následující tabulce podán přehled o tom, jaký substituční efekt způsobují různé druhy daní. Jako nejvíce příznivá se jeví paušální daň, protože nevyvolá žádný substituční efekt. Takováto daň se platí v paušální částce bez ohledu na to, jak se poplatník chová, například kolik vydělá nebo spotřebuje. Aby však byla paušální daň dokonalá, nesměla by vyvolat žádný substituční efekt, tzn. nejenom rozhodování spotřebitele o výši důchodu a spotřebě, ale také o množství jeho volného času (Kubátová 2015, s. 56). Nadto se nabízí otázka, v jaké míře je klasicky chápaná efektivita spravedlivá.

Tabulka 1 Substituční efekt vybraných druhů daní

Daň	substituční efekt
Paušální	Žádný
Důchodová	mezi důchodem a volným časem, mezi současnou a budoucí spotřebou
ze mzdy	mezi prací a volným časem
spotřební selektivní	mezi různými druhy zboží
spotřební všeobecná (DPH)	mezi důchodem a volným časem, mezi současnou a budoucí spotřebou
z kapitálových výnosů	úspory versus spotřeba

Zdroj: Kubátová 2015, s. 55; vlastní zpracování

2.2.2 Daňová spravedlnost

Kritéria pro určení daňové spravedlnosti bývají oproti daňové efektivitě obtížněji kvantifikovatelná. Kubátová (2015, s. 103-105) uvádí dva principy: princip prospěchu a princip platební schopnosti. Princip prospěchu říká, že jedinci mají být zdaněni podle prospěchu, který jim z veřejných výdajů plyne. Tento princip se využívá především v oblasti poplatků nebo například u daně silniční (ti, co využívají veřejnou infrastrukturu, přispívají na její provoz). Naopak není tento princip uplatnitelný v oblasti sociální, protože by podle tohoto principu měli vyšší daně platit chudí, kteří státních služeb využívají více než bohatší, kteří si své potřeby mohou dovolit obstarat v soukromém sektoru.

Uplatnitelnější je zde princip platební schopnosti, podle kterého je jedincům uložena daňová povinnost podle schopnosti platit. Aby byl princip platební schopnosti spravedlivý, musí splňovat kritéria horizontální a vertikální spravedlnosti. Horizontální spravedlnost spočívá v tom, že s jedinci nacházejících se v obdobných ekonomických podmínkách zachází daňové zákony obdobně (Stiglitz, 2000, s. 475). Vertikální spravedlnost říká, že jedinec, který je na tom v relevantních aspektech lépe, by měl platit vyšší daň (Kubátová, 2015, s. 105). Při určení horizontální a vertikální spravedlnosti jsou ale v praxi obtížné určit vhodná kritéria pro určení relevantních aspektů. Rovněž je obtížné posoudit, jakým způsobem ordinálně zařadit poplatníky podle jejich schopnosti platit (Kubátová, 2015, s. 105).

2.3 Daňová optimalizace

Snahou každého daňového subjektu je minimalizovat svou daňovou povinnost. Láchová a Vančurová (2016, s. 42-43) rozeznávají tři druhy daňové optimalizace. Prvním je daňová úspora, která spočívá ve využití zákonem stanovených postupů pro minimalizaci daně.

Dalším druhem daňové optimalizace je vyhnutí se dani, které se vyznačuje využitím mezer v daňových zákonech, přičemž je takový postup na hranici legálnosti. Patří sem také problematika daňových rájů, kdy daňové subjekty účelově přesunují svou činnost do oblastí s minimálním nebo nulovým zdaněním. Poslední formou daňové optimalizace je daňový únik, kdy daňové subjekty v rámci šedé ekonomiky krátí svoji daňovou povinnost (typicky buď zamlčováním některých příjmů anebo nadhodnocováním nákladů). Láchová a Vančurová (2016, s. 43) poznamenávají, že jakékoliv vyhýbání se dani nepřímo zvyšuje daňové zatížení všech ostatních. Tím je porušen princip daňové spravedlnosti.

2.4 Zavádění daňových reforem z politického hlediska

V předchozích odstavcích byly zmíněny některé požadavky na daně (jako je efektivnost a spravedlivost) a bylo také naznačeno, že vyhýbání se dani má dopady na celou společnost. V této podkapitole je stručně vysvětleno, proč je vůle politických stran přinést podstatnou změnu do značné míry omezená. I pokud se abstrahuje od existujícího lobbingu skupin usilující o nastavení daňového systému podle svých zájmů, jsou výraznější změny v daňovém systému politicky problematické, a to pro politické strany jak z levého, tak i pravého spektra.

Otázkou není ani tak, jestli se mají daně zvyšovat či snižovat. Vášnivé a táhlé politické debaty nad tím, jestli se má daný výrobek zatížit první nebo druhou sníženou sazbou DPH, nepřinášejí žádnou podstatnou změnu. Politické strany tak debatují nad „kosmetickými“ úpravami aniž by se pouštěly do zásadních změn. Jednají podle zásady, že „staré daně jsou dobré daně.“ Politici mají zodpovědnost vůči své straně a návrhem radikálních změn nelze odhadnout akceptaci u svých voličů. Zachování *statusu quo* je pro politické strany možná méně riskantní.

Z dlouhodobého hlediska jsou radikálnější, systémové změny žádoucí, protože současný daňový systém je nespravedlivý (Landais, Piketty a Saez, © 2012, s. 7-8). Tuto skutečnost však nelze využívat pro „verbování“ voličů lacinými populistickými hesly, neboť významné změny si naopak žádají zodpovědnou a podrobnou analýzu dopadů. Takovým pokusem o transparentní analýzu je kupříkladu výzkum francouzských ekonomů v čele s Pikettym (Landais, Piketty a Saez, © 2012), ve kterém se usiluje navrhnout nový systém zdanění pro francouzskou republiku. Podkladová data jsou uložena na serveru, každý uživatel má možnost navrhnout vlastní způsoby zdanění. V krátkém čase se zanalyzují dopady na státní deficit, sociální nerovnost a individuální příjmy (Landais, Piketty a Saez, © 2012, s. 10).

Jakmile uživatel na základě zadávaných veličin navrhne a sestaví svůj daňový systém, může vzápětí zjistit, jaké dopady bude taková změna mít pro společnost i pro jeho příjmovou kategorii. Každý Francouz (Simulez votre propre réforme fiscale, © 2012) tak může, i když je odkázán na metodiku výpočtu zpracovanou autory tohoto daňového návrhu, navrhnout vlastní řešení a podílet se na pro demokracii tolik potřebný proces otevřené diskuze.

Pikety navrhuje tedy reformovat daňový systém Francie, změny jsou ale třeba také v ČR. Otázkou je, jak byly dosavadní návrhy na změny ambiciózní. I když je stávající systém špatný, tak přeci jenom nějakým způsobem funguje, a proto se zdá z oportunistického hlediska jednodušší zachovat stávající systém a pouze a jen zajistit jeho lepší vymahatelnost. Tu si mnozí slibují povinnou digitalizací dat relevantních pro stanovení daňové povinnosti. V ČR byl z tohoto důvodu zaveden systém elektronické evidence tržeb.

3 DŮVODY K ZAVEDENÍ EET

Cílem zákona č. 112/2016 Sb., o evidenci tržeb (dále jen „ZoET“) je zavedení efektivního nástroje v boji proti daňovým únikům, a tedy i lepší správu daní (především se pak mají na mysli daně z příjmů a daň z přidané hodnoty). ZoET tak doplňuje existující právní normy v oblasti správy daní (Ministerstvo financí ČR, © 2015a, s. 13-15).

3.1 Přehled zákonů upravující záznamní povinnosti

Problematika správy a výběru daní v ČR není obsažena v jediném předpise. V nejobecnější rovině je správa daní upravena v DŘ. V § 97 se DŘ zmiňuje o záznamní povinnosti při hotovostních platbách (§ 97 odst. 1 DŘ): *„Daňový subjekt, který v rámci své podnikatelské nebo jiné samostatně výdělečné činnosti uskutečňuje platby v hotovosti, je povinen vést průběžně evidenci těchto plateb, pokud nezaznamenává údaje o těchto platbách v jiné evidenci stanovené zákonem.“* Jiná evidence stanovená zákonem vyplývá právě ze ZoET. Avšak již v minulosti byla snaha o přísnější dohled nad hotovostními platbami, lze vzpomenout například zákon č. 215/2005 Sb., o registračních pokladnách; který povinným subjektům (maloobchod a hostinská činnost) ukládal povinnost pořídit si k evidenci hotovostních tržeb elektronické zařízení nebo počítač s fiskální pamětí. Tato povinnost byla následně (k 1. 1. 2008) zrušena.

Záznamní povinnosti vyplývají dále také z dalších zákonů. Na subjekty, které jsou účetními jednotkami, se vztahuje zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví (ten mj. ukládá v § 6 povinnost zachycovat účetními doklady skutečnosti, které jsou předmětem účetnictví). Mnohé povinnosti jsou uloženy také v zákoně č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (dále jen „ZDP“). V ZDP najdeme také možnost pro podnikatele (ale jen jako fyzické osoby), kteří nevedou účetnictví, vést dokladovou evidenci v zjednodušeném režimu tzv. daňové evidence, která zahrnuje údaje o majetku a dlužích a o příjmech a výdajích (§ 7a ZDP). Na podnikatele (fyzické osoby), kteří si uplatňují výdaje procentem z příjmů podle § 7 odst. 7 ZDP, se vztahuje povinnost vést záznamy o příjmech a vést evidenci pohledávek (§ 7 odst. 8 ZDP).

Kromě záznamní (evidenční) povinnosti ukládají zákony podnikatelům povinnost vydávat doklad. § 16 odst. 1 zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele ukládá prodávajícím povinnost vydat na žádost spotřebitele doklad s předepsanými náležitostmi. Obdobná povinnost vyplývá také ze zákona č. 455/1992 Sb., o živnostenském podnikání (konkrétně v §

31 odst. 14 tohoto zákona). Nadto je vydávání účtenek řešeno také v ZoET. Podrobnější diskuse nad náležitostmi dokladů bude ještě vedena na jiném místě této práce.

3.2 Změny přinášející ZoET

V předchozí podkapitole byl podán přehled zákonů upravující evidenční povinnosti a povinnost vydávat doklady. Výčet právních úprav nebyl samozřejmě úplný. Především jsem chtěl poukázat na to, že záznamní a dokladová povinnost existovala i před samotným zavedením ZoET. Je nutno dodat, že s účinností ZoET přichází na povinné subjekty zcela nový rozsah povinností. Z hlediska správy daní se jedná o zcela rozdílnou kvalitu informací, zejména z hlediska průkaznosti, která je mimo jiné dána okamžitostí záznamu tržeb (příjem je zaevidován prakticky v čase, kdy vznikl).

V této podkapitole jsou představeny základní informace k elektronické evidenci tržeb (dále jen „EET“). Nejdříve je nastíněna problematika šedé ekonomiky v ČR, která je oficiálním důvodem k přijetí EET. Poté je popsáno, jak EET v ČR funguje a jaké varianty se (v návaznosti na obdobné druhy evidenčních povinností v zahraničí) při zavádění tohoto systému zvažovaly. Nakonec jsou identifikovány dopady, které zavedení EET má nebo bude mít.

3.2.1 Šedá ekonomika v ČR

Podle překladatelů návrhu ZoET je nová regulace nezbytná. Zavedením EET se má zamezit krácení tržeb, které v současnosti dosahuje nežádoucích rozměrů. Potenciál velikosti státního rozpočtu je kvůli tomu nižší, než by mohl být. Bylo by nespravedlivé, kdyby byly chybějící daňové příjmy státního rozpočtu kompenzovány dalším zvyšování daní. Proto není cílem daně zvyšovat, ale zefektivnit jejich inkaso. Daně se v současnosti nemusí zvyšovat, musí se jen lépe vybírat (Dušek, 2016, s. 19). Podle odhadů (přesná čísla nelze z povahy věci při měření šedé ekonomiky určit) se v ČR úniky na DPH pohybují kolem 80 miliard korun ročně (2 % HDP) a objem nevykázaných příjmů přesahuje částku 160 miliard korun (Ministerstvo financí ČR, © 2015b, s. 1). Následující tabulka ukazuje, která odvětví se na více než 160 miliard korun nevykázaných příjmů podílejí nejvíce. Údaje jsou vztaženy k roku 2012.

Tabulka 2 Nevykázané tržby (příjmy) podle odvětví

Obor činností NACE (2012)	Nevykázané příjmy v mil. Kč	Podíl na celkových nepřiznaných příjmech
Zemědělství, lesnictví a rybářství	12 394	7,6%
Zpracovatelský průmysl	17 933	11,1%
Stavebnictví	36 956	22,8%
Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	35 138	21,7%
Ubytování, stravování a pohostinství	20 017	12,3%
<i>Ostatní</i>	39 718	24,5%
CELKEM	162 156	100,0%

Zdroj: Ministerstvo financí ČR, © 2015b, s. 2; vlastní zpracování

Nevykázané příjmy mají vliv nejen na výnosy veřejného rozpočtu z daních z příjmů, ale také na velikosti odvedené DPH. Podle odhadů Ministerstva financí by měl teoretický výnos DPH v odvětví stravovacích služeb činit 11 mld. Kč, skutečně odvedeno však bylo pouhých 1,6 mld. Kč (Ministerstvo financí ČR, © 2015b, s. 2). K neoprávněnému snižování daňové povinnosti dochází také umělým nadhodnocováním nákladů, které snižují základ daně a tím i výslednou daň. Příkladem může být obor stavebnictví, podle údajů v tabulce činí nevykázané příjmy 36 956 mil. Kč, připočte-li se výše nadhodnocených nákladů, jedná se o částku 56 749 mil. Kč (Ministerstvo financí ČR, © 2015b, s. 2).

3.2.2 Metody evidování hotovostních transakcí

Z důvodové zprávy k ZoET a ze Závěrečné zprávy hodnocení dopadu regulace (Ministerstvo financí ČR, © 2015a; © 2015b) lze zjistit, že navrhovatel zákona uvažoval o různých podobách, jakou metodou by byly možné evidovat hotovostní transakce. Obdobné systémy fungují i v zahraničí a v zásadě je lze rozdělit do tří skupin (Ministerstvo financí ČR, © 2015b, s. 11-15):

1. Slovenský model (off-line)

Evidence tržeb probíhá za pomoci pokladen s fiskální pamětí, do které jsou zaznamenávány všechny uskutečněné transakce. Fiskální paměť je chráněná proti přepsání nebo jakékoliv manipulaci, data v ní obsažená jsou tedy alespoň teoreticky nezměnitelná a nesmazatelná. Případná kontrola ze strany úřadů probíhá na místě, kdy orgány Finanční správy prověřují, zda údaje z fiskální paměti odpovídají skutečným relevantním pro stanovení správné výše daně. Tento systém (fungující na Slovensku) byl v podstatě v ČR zamýšlen, a sice

již zmiňovaným zákonem č. 215/2005 Sb., o registračních pokladnách. Hlavní nevýhodou tohoto systému jsou vysoké pořizovací náklady pro podnikatele, kteří musí používat pouze (nákladná) certifikovaná pokladní zařízení. Rovněž případný servis je možné provádět jen certifikovanými společnostmi. Navíc tu existuje prostor pro manipulaci s daty uloženými ve fiskální paměti.

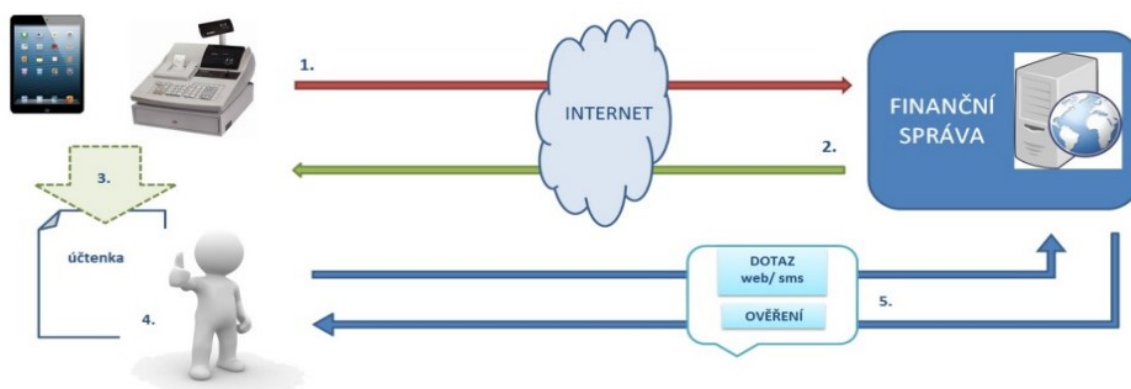
2. Maďarský model

System, který funguje v Maďarsku, je kombinací on-line a off-line modelu. Evidence probíhá pomocí mobilní sítě, pokladny mají fiskální paměť. Informace o stavu paměti jsou odesílány a ukládány každých 30 minut na servery správce daně. Odesílané nejsou jenom údaje o zaznamenaných tržbách, ale také o fyzickém umístění, o výpadcích proudu nebo o narušení integrity paměti. Pravidelnou on-line kontrolou je ztížena manipulace s daty. Nevýhodou tohoto modelu je stejně jako v předchozím případě finanční náročnost (jedná se o certifikované systémy) na pořízení pokladen. System je nákladný také pro správce daně a je technicky (hardwarově i softwarově) poměrně složitý. Navíc je nevhodný pro podnikatelské činnosti realizované mimo stálou provozovnu.

3. Chorvatský model

Tento model je používán v Chorvatsku a byl nakonec zvolen také pro ČR. Při on-line evidenci dochází k zaevidování vyžadované transakce v reálném čase. Tento model vyžaduje stálé připojení k internetu. Požadované údaje se zašlou na server Finanční správy, kde jsou pak v nesmazatelné podobě uloženy. Podnikatelé nejsou povinni kupovat registrační pokladny, protože úplně postačí, pokud je zařízení schopno odeslat požadované údaje správci daně a vydat účtenku (může se také jednat o chytrý telefon nebo tablet s vhodnou aplikací). Z prezentovaných modelů je pro podnikatele cenově nejpříznivější. Je vhodný také pro podnikatelské činnosti mimo stálou provozovnu. Jistou nevýhodou je nutnost stálého internetového připojení, právní předpisy proto musí zohledňovat situace, kdy dojde k výpadku internetu, nebo je internetové připojení obtížně či přímo nemožné. Zavedení tohoto systému vyžaduje náklady Finanční správy na vytvoření a správu systému. Fungování tohoto systému, který je již v ČR používán, znázorňuje následující obrázek.

Obrázek 1 Schéma fungování EET (Ministerstvo financí ČR, © 2015b, s. 14)

Fungování systému EET lze stručně popsat v 5 bodech (Ministerstvo financí ČR, © 2015b, s. 14):

- 1) Podnikatel pošle datovou zprávou požadované informace
- 2) Finanční správa zašle obratem potvrzovací zprávu s kódem
- 3) Podnikatel vystaví účtenku s potvrzovacím kódem
- 4) Účtenka je předána zákazníkovi
- 5) Zákazník má možnost zpětně ověřit správnost vystavené účtenky

3.2.3 Dopady ZoET na stát a společnost podle tvůrců zákona

Následující odstavce stručně shrnují hodnocení dopadů tak, jak byly identifikovány v Závěrečné zprávě hodnocení dopadů regulace (RIA) k návrhu ZoET (Ministerstvo financí ČR, © 2015b). Tato zpráva se snaží zhodnotit, jaký dopad bude mít ZoET na jednotlivé skupiny subjektů. Jsou zde zmíněny subjekty, kterých se nový zákon přímo nebo nepřímo dotkne. Zpráva dochází k závěru, že celkové dopady, které nová regulace přinese, budou pozitivní. Výhodnost nové regulace se zmíněná zpráva snaží dokreslit srovnáním možných variant, přičemž jsou vůči preferovanému chorvatskému systému evidence tržeb postaveny metody evidování tržeb realizované v Maďarsku a na Slovensku. Dále je vyhodnocena varianta, kdy by evidence tržeb nebyla v ČR zavedena vůbec (nulová varianta). Filozofie, že někdy je lepší nic nedělat, je ze zkoumaných variant vyhodnocena jako nejméně vhodná (Ministerstvo financí ČR, © 2015b, s. 43). Ve zprávě (Ministerstvo financí ČR, © 2015b, s. 48) se píše: „Bez zavedení evidence není možné eliminovat daňové úniky a navýšit příjem státního rozpočtu jinak než navyšováním daňové povinnosti všech občanů, nejen podnikatelů.“

Pro podnikatele znamená EET náklady, jejíž výše je pro každého podnikatele odlišná. Zmíněná zpráva RIA odhaduje náklady pro drobné podnikatele do 5 000 Kč, pro středně velké do 9000 Kč, přičemž těm podnikatelům, kteří už některé pokladní systémy využívají, vzniknou jen minimální náklady kvůli aktualizaci softwaru (Ministerstvo financí ČR, © 2015b, s. 49-50). Kromě nákladů na pořízení je třeba brát také náklady na provoz. Ty však zpráva RIA nepovažuje za významné. Požadavek k připojení na internetu je podle zprávy RIA neproblematický a finančně nepříliš zatěžující, neboť internetové spojení je dostupné v řádově několika stovkách měsíčně (Ministerstvo financí ČR, © 2015b, s. 50-55). Celkové zatížení podnikatelů není významné, zpráva přesto připouští riziko skončení činnosti podnikatelů právě kvůli EET, nepovažuje ho však za velké (Ministerstvo financí ČR, © 2015b, s. 50). Podrobnější analýza však chybí (Havel, © 2015). Pro zmírnění nákladů vzniklých v souvislosti s EET je navíc zavedená snížená sazba DPH pro segment služeb v oblasti stravování a pohostinství a také sleva na dani pro fyzické osoby ve výši až 5 000 Kč (Ministerstvo financí ČR, © 2015b, s. 57-58). V případě nízkého základu daně však nemusí poplatník na slevu dosáhnout vůbec (Vychopeň, 2016, s. 23-24).

Také pro státní správu představuje ZoET vznik nákladů, ve zprávě RIA jsou náklady na zavedení odhadovány na 370 mil. Kč, provozní náklady (kromě počátečních provozních nákladů související s prvotním náběhem EET) 240 mil. Kč ročně (Ministerstvo financí ČR, © 2015b, s. 58). Náklady jsou považovány za účelně vynaložené vzhledem k očekávanému přírůstku daňového inkasa ve výši 12,5 miliard Kč pro sektory podléhající prvním dvěma fázím EET (Ministerstvo financí ČR, © 2015b, s. 60).

3.3 Kritické zhodnocení cílů EET

Ke kritickému zhodnocení cílů, které si EET klade, je třeba v první řadě podotknout, že zavedení nového zákona stávající daňový systém a praxi nijak zvlášť nemění. Co od EET rovněž nelze očekávat, je také vyřešení otázky daňových rájů (v rámci poctivosti je nutno podotknout, že to tvůrci zákona ani netvrdili). Tato otázka je přitom důležitá, protože vyhýbání se dani v rámci mezinárodní daňové optimalizace na hranici legálnosti představuje pro jednotlivé státy skutečnou výzvu.

K tomu jeden příklad pro ilustraci. Problém „kavárenského koncernu“ Starbuck není ani tak, že by nevykázal (řeceno v řeči EET: „nezaevidoval“) příjmy, například v Německu vykázal v roce 2011 obrát ve výši 117 milionů euro (Reuters, © 2012). Díky daňové optimalizaci a účelovými transakcemi s pobočkami v zahraničních zemích však docílil koncern

nulového zdanění (v uvedeném případě vykázal koncern daňovou ztrátu), a to v zemi, z jehož infrastruktury a kupní síly obyvatel mohl profitovat.

I když problematiku daňové optimalizace prostřednictvím daňových rájů zákon nepostihuje, lze s tvůrci ZoET souhlasit s tím, že krácení tržeb je problematické. Samotný ZoET však má určité nedostatky, kupříkladu již před schválením zákona chyběla podrobnější analýza dopadů pro malé a střední podniky (SME: Small and Medium Enterprises). Havel (© 2015, s. 1) to považuje za nezodpovědné: *„Niméně při absenci skutečné analýzy dopadů na SME a při zjištění, že náklady procesu nese buď SME, nebo daňový poplatník, je důvodné se ptát, zda se jedná o přiměřený zásah do soukromého práva a zda nejde o extenzi možných veřejnoprávních vztahů.“* Povinnost evidovat je navíc zavedena víceméně plošně pro všechny podnikatele (včetně „podnikatelů“, kteří vyvíjí „podnikatelskou“ činnost jako drobný přivýdělek k zaměstnání).

Dále je nutné diskutovat nad tím, do jaké míry je samotná elektronická evidence skutečným řešením a zda nejsou i jiné alternativy. Ačkoliv Mrkývka (© 2015, s. 2) neuvádí žádné alternativy k elektronické evidenci, poznamenává správně, že analýza dopadů v důvodové zprávě RIA vyzdvihuje státy, ve kterých je evidence tržeb zavedena, ale mlčí o převážně západních státech, kde se zajištění daňového inkasa řeší jiným způsobem než evidencí tržeb: *„O řešení v západní části unie však RIA mlčí a je tedy otázkou, zda generální zavedení evidence tržeb v on-line informačním systému je opravdu nezbytnou nutností a nenabízí-li staré demokracie jiné možnosti, které nezatíží zejména drobné podnikatele dalšími povinnostmi a sekundárními investicemi bez efektu pro jejich podnikatelskou činnost.“* To, že autoři ZoET vyzdvihovali situaci v Chorvatsku, není rovněž zcela neproblematické. Bez ohledu na to, zdali je elektronická evidence v Chorvatsku (kde funguje teprve 2 roky) skutečně efektivní, nelze tak jako tak na základě poměrů v Chorvatsku činit závěry pro ČR (Havel, © 2015, s. 1). Rovněž je předmětem sporů, do jaké míry je odhad růstu výše daňového inkasa po zavedení EET reálný.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 JAK EET VNÍMAJÍ PODNIKATELÉ

Praktická část této práce se věnuje implementaci ZoET do života podnikatelů. Nejprve je třeba si říci, koho (jakých „podnikatelů“) se tedy ZoET konkrétně týká. Následně je upřesněno, které transakce a od jakého data této evidenci podléhají. Poté, co jsou povinné subjekty identifikovány, je řešena otázka, jak mají podnikatelé při EET postupovat. Součástí praktické části je proto i průzkum, který implementaci EET zachycuje. Jsou prezentovány výsledky průzkumu (dotazníkového šetření), který byl proveden mezi podnikateli mající povinnost evidovat od 1. 12. 2016 (podnikatelé v sektoru ubytování, pohostinství a stravování). Průzkum, jež byl součástí Studentské odborné a vědecké činnosti (SVOČ) na Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně, si klade za úkol dokreslit, do jaké míry jsou podnikatelé informováni a jak jsou na EET připraveni.

V první otázce dotazníkového šetření (úplná verze dotazníku se nachází v příloze této práce) měli respondenti ohodnotit podle svého úsudku, jaká je úroveň veřejně dostupných informací k EET. Respondenti mohli hodnotit na stupnici od 1 do 5, přičemž stupeň jedna značil mizernou úroveň informací a stupeň pět úroveň vynikající. V tabulce je podán přehled, jak respondenti úroveň informovanosti ohodnotili.

Tabulka 3 Zhodnocení stupně informovanosti

stupeň informovanosti	1	2	3	4	5
počet odpovědí	13	8	22	7	4
počet odpovědí (%)	24%	15%	41%	13%	7%

Zdroj: Drastík a Poupě, 2017

Stupeň informovanosti číslo 3 evokuje nevyhraněnou pozici (je to hodnocení přesně uprostřed škály, takže úroveň informovanosti není vyloženě špatná, ale ani ne dobrá) u 41 % respondentů. Bodové hodnocení nalevo od tohoto bodu (stupně informovanosti 1 a 2) zvolili respondenti, kteří pocítovali horší míru informovanosti (39 %). Respondenti, kteří úroveň informovanosti obodovali na stupni 4 a 5, vnímali úroveň informovanosti spíše pozitivně. Takové pozitivní hodnocení bylo přiděleno 20 % respondentů, což se může někomu zdát jako nízký počet, ale vzhledem k tomu, že podnikatelé jsou vůči EET (diplomaticky řečeno) spíše kritičtí, není 20 % vlastně ani tak málo. V průměru bylo přiděleno 2, 43 bodů.

Samotné Ministerstvo financí se podle svých slov snaží přispět k co nejlepší informovanosti, podává proto vyjádření k problematičtým otázkám a komunikuje s médií a potažmo s

veřejností. Byly zřízeny i speciální webové stránky (www.etrzby.cz), které mají o EET informovat nejenom podnikatele, ale také širokou veřejnost. Cílem informačních kampaní je, aby byly známy důvody pro zavedení EET a aby nová regulace byla vnímána pozitivně. Podnikatelé byli proto v rámci průzkumu dotazováni, zdali znají oficiální důvody pro zavedení EET. Odpovědi byly seříděny do 4 kategorií. Ti, kteří odpověď neuvedli, jsou uvedeni v tabulce v nulté kategorii (3 respondenti z 54). Do druhé kategorie jsou zařazeni respondenti, kteří podle svých slov oficiální důvody zavedení EET znají, ale vzhledem k stručnosti jejich odpovědi nebylo možné (ani zpětně) ověřit správnost takové odpovědi. Odpovědi správné a ověřitelné jsou proto v kategorii 1, přičemž byla snaha hodnotit správnost odpovědi velmi mírně.

Cílem otázky bylo zjistit, zdali mají podnikatelé alespoň základní představy o oficiálních důvodech zavedení EET. Většina odpovědi zařazených do první kategorie je do této kategorie zařaditelná bez námitek. Byla ale připuštěna určitá tolerance zařadit do první kategorie i méně přesné formulace. Kupříkladu odpověď „*aby nevznikaly podvody, aby bylo jednodušší účetnictví*“, není ve své druhé části správná (se zjednodušením účetnictví nemá EET moc společného), ale z odpovědi lze vyčíst, že myšlenka zákonodárce byla pochopena („*aby nevznikaly podvody*“). Za špatnou odpověď byla (v kategorii 4) vyhodnocena pouze jedna, i když i u této odpovědi by se dalo diskutovat, jak byla myšlena („*zamezit práci na černo*“). Ještě nebylo zmíněno o kategorii 3. V rámci přímého kontaktu s podnikateli a také v rámci některých odpovědí z dotazníkového šetření byly mnohokrát vysloveny pochybnosti, zdali budou naplněny ambiciózní cíle, které si EET klade. V kategorii 3 jsou proto uvedeny odpovědi, které onu nedůvěru odrážejí. I když v rámci dotazníku bylo zdůrazněno, že mají respondenti uvést oficiální důvody, sesbíraly se odpovědi typu „*aby pan Babiš měl přehled co ještě koupí*“, nebo „*šmírování a zničení konkurence*“, „*diskriminační buzerace pana Babiše a jeho společníků*“ apod. (Drastík a Poupě, 2017)

Tabulka 4 Znalost oficiálních důvodů zavedení EET (Drastík a Poupě, 2017)

	Kategorie 0	Kategorie 1	Kategorie 2	Kategorie 3	Kategorie 4
počet	3	38	5	7	1
četnost v %	6%	70%	9%	13%	2%

5 VYMEZENÍ OKRUHU POVINNÝCH OSOB A ROZSAHU EVIDENČNÍ POVINNOSTI

5.1 Okruh osob povinných evidovat

Nejprve je třeba si určit, koho se EET týká. ZoET stanovuje, že subjektem evidence tržeb je poplatník daně z příjmů fyzických i právnických osob (§ 3 odst. 1 ZoET). Předmětem evidence tržeb jsou evidované tržby těchto poplatníků (§ 3 odst. 2 ZoET).

Někteří poplatníci jsou však z evidence vyloučeni. Pokud jsou tržby uskutečňovány některými zákonem taxativně vyjmenovanými subjekty, nebude se o evidovanou tržbu jednat nikdy. Podle § 12 odst. 1 ZoET nespádají do evidovaných tržeb tržby státu, územně samosprávného celku (obce, kraje), příspěvkové organizace (často jsou to například veřejné střední školy), České národní banky a držitelů poštovní licence.

V § 12 odst. 2 jsou dále vyloučené tržby dalších subjektů, o kterých si zákonodárce myslel, že je není třeba zatěžovat režimem EET, protože je dohled nad nimi vykonáván jiným způsobem. Z velké části jsou zde vyjmenovány subjekty, nad kterými dohlíží Česká národní banka (banky, spotřební a úvěrová družstva penzijní společnosti, penzijní fondy a jiné). V § 12 odst. 3 ZoET jsou uvedeny další vyňaté tržby. Povinnost evidovat tržby se nevztahuje na poplatníka, kterému ještě nebylo přiděleno daňové identifikační číslo, po jeho přidělení pak nemusí tržby evidovat ještě během 10 následujících dní. Z evidence jsou dále vyloučeny poštovní služby, jízdné hrazené v dopravních prostředcích při pravidelné přepravě osob, tržby uskutečněné na palubě letadel a z osobní železniční přepravy, tržby z automatů, tržby z provozování veřejných toalet a tržby z drobné vedlejší podnikatelské činnosti veřejně prospěšných poplatníků (podle § 17a ZDP to je poplatník, který v souladu se svým zakladatelským právním jednáním, statutem, stanovami, zákonem nebo rozhodnutím orgánu veřejné moci jako svou hlavní činnost vykonává činnost, která není podnikáním).

Co se „drobnou vedlejší podnikatelskou činností veřejně prospěšných poplatníků“ myslí, není zákonem specifikováno. Pokud je poplatník subjektem vyloučený z evidence podle jiných ustanovení § 12 ZoET (například příspěvková organizace), tržby neeviduje, i když pochází z podnikatelské činnosti. Pokud do tohoto okruhu veřejně prospěšný poplatník nespadá, budou se úřady řídit Metodickým pokynem k aplikaci ZoET (Generální finanční

ředitelství, © 2016, s. 15). Za drobnou vedlejší činnost jsou považovány výnosy do limitu 175 000 Kč nebo 5 % celkových příjmů.

Pro úplnost lze ještě dodat, že podle § 12 odst. 4 ZoET se za evidovanou tržbu nepovažují tržby, jejíž evidování by v režimu EET bylo obtížně proveditelné, pokud tak stanoví vláda nařízením. Na první pohled je výčet vyloučených tržeb obsáhlý, zajímavé je ale poukázat také na to, na koho se v tomto výčtu nedostalo. Například u osob samostatně výdělečně činných (OSVČ) není vůbec rozhodující, zda vykonávají svou činnost jako hlavní nebo vedlejší. Ani pokud je provozována živnost jen jako drobný přivýdělek k práci, není stanoven žádný limit. Z povinnosti evidovat tržby neosvobozuje živnostníky mající příjmy z podnikání žádné ustanovení ZoET ani jiný právní předpis.

Přitom důvody pro vyjmutí tržeb byť jen těch nejdrobnějších živnostníků jsou zřejmé a zdá se logické, že požadovat evidenci tržeb při provozování vedlejší živnosti za účelem drobného přivýdělku je přehnané. Ve zvláštní části důvodové zprávy se například k § 12 zdůvodňuje vyloučení z evidence některých poplatníků (jako například provozovatele veřejných toalet nebo poštovní služby) z důvodu nehospodárnosti spočívající ve finanční a administrativní zátěži (Ministerstvo financí ČR, © 2015a, s. 43). Je proto na pováženou, že tyto úvahy nehrály u tvůrců zákona žádnou roli také v jiných případech.

K tomuto můžu uvést jeden postřeh získaný v rámci mojí činnosti ve Studentské účetní a daňové kanceláři. Jejimi klienty jsou totiž z velké části studenti. Jsou mezi nimi i takoví, co si přivydělávají ke studiu jako OSVČ. Ti se pak velmi diví (a většinou ani netuší), že se na ně povinnost elektronicky evidovat tržby vztahuje. Přitom se v případě těchto studentů jedná jenom o přivýdělky, které úhrnem za rok většinou nedosahují ani 40 000 Kč.

5.2 Evidovaná tržba

Ne všechny příjmy podléhají režimu EET. Ty, které tomuto režimu podléhají, jsou označovány jako „evidované tržby.“ Základní definice evidované tržby je obsažena v § 4 odst. 1 ZoET. Evidovaná tržba se vyznačuje dvěma znaky: prvním znakem je, že tržba splňuje formální náležitosti, druhým znakem je založení rozhodného příjmu (materiální náležitost tržby). ZoET následně vysvětluje, co se považuje za formální náležitost a co to je rozhodný příjem.

Formální náležitosti pro evidovanou tržbu jsou definovány v § 5 ZoET. Na prvním místě se jedná o typicky hotovostní platbu. Není při tom podstatné, zda je přijatá měna česká

nebo zahraniční. V případě zahraniční měny se částka převede na měnu českou. Poplatník použije (Generální finanční ředitelství, © 2016, s. 22) kurz deklarovaný (například v souladu s účetními předpisy) nebo jiný vhodný (kurz ČNB k datu uskutečnění transakce nebo k datu předchozího dne). Kromě hotovostních plateb podléhají evidenci také platby směnkou, šekem, bezhotovostním převodem (splňující podmínku, že k převodu dává příkaz plátce prostřednictvím podnikatele, typicky například platební karta) nebo jiným, obdobným způsobem (například poukázky na zboží, stravenky). V podstatě jakákoliv platba uskutečněná jinak než bankovním převodem podléhá evidenci (Dušek, 2016, s. 42).

Rozhodným příjmem je podle § 6 ZoET příjem z podnikání, pokud je předmětem daní z příjmů. Výjimkou jsou příjmy podléhající dani vybíranou srážkou podle zvláštní sazby daně nebo příjmy právnických osob, které tvoří samostatný základ daně. Podstatné tedy je, zdali se jedná o příjem z podnikání. Příjmy, které v ZDP spadají do § 9 (příjmy z nájmu) nebo § 10 (ostatní příjmy), nepodléhají evidenční povinnosti ve smyslu ZoET.

Dále nezakládají rozhodný příjem příjmy, které jsou ojedinělé. Ze zákona se však nelze dozvědět, co se za ojedinělý příjem považuje. V Metodickém pokynu k ZoET je kritériem pro posouzení ojedinělosti jednorázovost a výjimečnost příjmu. Uveden je i příklad (Generální finanční ředitelství, © 2016, s. 9): *„Jestliže poplatník přijímá platby částek uvedených na vydaných fakturách bezhotovostně, ale dochází i k zaplacení (doplacení) hotovostně, tak je povinností poplatníka takovéto platby evidovat. Jako ojedinělý příjem lze akceptovat pouze výjimečné přijetí takovéto platby.“* Problémem je určit hranici ojedinělosti, respektive okamžik, od kdy už příjem ojedinělý není. Je proto problematické, že zákon žádnou definici ojedinělého příjmu neposkytuje (informace lze nalézt v metodických pokynech, ty ale nejsou pramenem práva). Důsledkem toho je vznik právní nejistoty u podnikatelů, kteří přijímají bezhotovostní platby, a jen výjimečně u nich dojde k platbě penězi. Na otázku, jak řešit situaci, kdy podnikateli chodí peníze na účet a v hotovosti dostane zapláceno jen jednou či dvakrát do roka, odpovídá Nováková (© 2016) následovně: *„Vaše situace by mohla ojedinělým příjmem být.“* Nováková (© 2016) toto tvrzení formuluje opatrně (používá podmiňovacího způsobu „by mohlo“) a raději ještě dodává: *„Pro větší jistotu máte možnost požádat finanční úřad o závazné posouzení.“* Až čas ukáže, jakým způsobem bude k dané problematice přistupovat správce daně, každopádně zde může (vzhledem k nejasnosti tohoto pojmu) vzniknout prostor pro soudní spory.

Bez ohledu na nejasnost pojmu ojedinělosti, je pro posouzení většiny skutečností klíčová hlavně definice rozhodného příjmu. Podle této definice se v mnohých specifických situacích

v praxi určuje, jestli má poplatník povinnost danou tržbu zaevidovat. Poplatník jakožto fyzická osoba si ve velké většině případů pomůže jednoduchou poučkou, že to, co je podnikáním a je příjmem podle § 7 ZDP, je rozhodným příjmem. S touto poučkou lze v otázce nájmu nebo v otázce spropitného posoudit, zdali se bude jednat o evidovanou tržbu.

5.2.1 Spropitné

Spropitné se velké míře týká podnikatelů, kteří spadli do první vlny EET. V praxi se řeší otázka, jestli je částka spropitného nutné elektronicky zaevidovat. V českých právních předpisech není spropitné upraveno nebo definováno, zmínku o něm nenajdeme ani v samotném ZoET. Ze ZDP však lze usuzovat, že spropitné je předmětem daně z příjmů. Pokud připadá spropitné zaměstnanci, podléhá dani z příjmů ze závislé činnosti podle § 6 ZDP. Pokud je spropitné příjmem podnikatele, vstupuje do základu daně v závislosti na formě podnikání buď (pokud podniká jako fyzická osoba) do dílčího základu daně podle § 7, nebo vstoupí v případě podnikajících právnických osob do základu daně z příjmů právnických osob. Nutno podotknout, že je běžné spropitné nepřiznávat (Dušek, 2016, s. 50).

Pro posouzení povinnosti elektronické evidence příjmů ze spropitného je relevantní otázka, zda se jedná o příjem z podnikání. Spropitné, které si ponechává osoba v pracovněprávním vztahu (zaměstnanec), není příjmem podnikatele a není v EET povinné. Pokud plyne příjem ze spropitného do kapsy podnikatele, je definice rozhodného příjmu naplněna a tudíž je nutné takový příjem podle ZoET zaevidovat. Tato interpretace je v souladu s Metodickým pokynem k ZoET (Generální finanční ředitelství, © 2016, s. 8).

Dušek naproti tomu uvádí, že spropitného se EET netýká a částka spropitného se neeviduje (Dušek 2016, s. 50). Podobně také Nováková (© 2016) uvádí: „*Spropitné není třeba evidovat, jeho příjemce by ho však měl přiznávat v dani z příjmů.*“ Taková obecná interpretace je však na základě výše uvedeného špatná, neboť z dikce zákona skutečně vyplývá, že se jedná o evidovanou tržbu (tržbu podléhající EET). U Duška (2016, s. 50) se jedná o drobnější nesrovnalost, když uvádí, že se spropitné v rámci EET neřeší. Odkazuje se při tom na důvodovou zprávu. Neuvádí ale přesné místo v důvodové zprávě, který ho vedl k tomuto závěru. Přitom je v důvodové zprávě (Ministerstvo financí ČR, © 2015a, s. 37-38) napsané: „*Pokud by se spropitné nerozdělovalo, ale tvořilo by příjem provozovatele zařízení, jednalo by se o příjem ze samostatné činnosti jako každý jiný, a jako takový by se měl řádně evidovat a danit.*“ V uvedené citaci se sice nemluví přímo o evidenci v režimu EET

(v citátu se píše o žádoucnosti takový příjem toliko „řádně evidovat“), ale pozornou četbou celého textu se dá usuzovat spíše na to, že autoři důvodové zprávy mají na mysli právě režim EET.

Překvapivě se tedy zmatečné údaje nenajdou jenom v médiích, ale i v knižních publikacích. Předmětem průzkumu prezentovaného v této práci byla proto i otázka, jak se v záležitosti spropitného vyznají samotní podnikatelé. Otázka položená v dotazníku byla formulována otevřeně. Je zřejmé, že ne u všech podnikatelů lze vždy předpokládat právnické vzdělání. Podnikatelé také většinou nečerpají z právních zdrojů, ale z médií (včetně informací z internetu, kde je úroveň správnosti variabilní). Při vyhodnocování správnosti odpovědí se proto vyskytnul metodologický problém, které odpovědi považovat za správné. Pro zajištění vypovídací úrovně odpovědí z dotazníku byla zvolena metoda, která spočívala v rozdělení odpovědí do tří kategorií. Do první kategorie spadají odpovědi, které lze (s velkou pravděpodobností) vyhodnotit jako správné. Vyloženě správně odpovědělo 24 % respondentů (13 osob), 35 % respondentů (19 osob) odpovědělo způsobem, kdy odpověděli buď špatně, anebo nešlo vždy vyhodnotit, zdali respondenti chápou problematiku spropitného v odpovídající šíři. Tyto odpovědi jsou zařazeny do druhé kategorie. Velký počet respondentů přiznává, že se v problematice spropitného nevyzná (22 respondentů neboli 41 %). V níže uvedené tabulce jsou zařazeni do třetí kategorie odpovědí. Z výše uvedeného lze usuzovat na to, že respondenti nemají zcela jasno, anebo přímo neví, jak se spropitné eviduje.

Tabulka 5 Znalost spropitného

	Kategorie odpovědí		
	I. kategorie	II. kategorie	III. kategorie
počet	13	19	22
četnost v %	24%	35%	41%

Zdroj: Drastík a Poupě, 2017; vlastní zpracování

5.3 Náběh EET ve 4 fázích

Povinnost evidovat tržbu v režimu EET vzniká podnikatelům průběžně tak, aby byl celý systém EET zatěžován postupně, a aby měli podnikatelé dostatek prostoru na jeho přípravu (Generální finanční ředitelství, © 2016, s. 36). Náběh do systému EET probíhá ve čtyřech fázích podle toho, o jaký druh podnikatelské činnosti se jedná. Podnikatelé zařídí svou činnost podle klasifikace ekonomických činností CZ-NACE (Líbal, 2016, s. 40-41). Na

základě toho lze určit, od kdy se jich týká povinnost elektronicky evidovat tržby. Jednotlivé fáze s uvedením data vzniku povinnosti evidovat jsou shrnuty v následující tabulce:

Tabulka 6 Datum vzniku povinnosti evidovat tržby

Fáze	Datum	Druh činností	CZ-NACE (výběr)
I.	1. 12. 2016	Ubytování, stravování a pohostinství	55 a 56
II.	1. 3. 2017	Maloobchody a velkoobchody	45.1, 45.3, 45.4, 46 a 47
III.	1. 3. 2018	Ostatní činnosti kromě těch, co patří do jiných fází	—————
IV.	1. 6. 2018	Vybraná řemesla a výrobní činnosti	13-17, 20.4, 22, 23, 25, 31-33, 43, 95, 96 a další

Zdroj: Líbal 2016, s. 40; vlastní zpracování

Povinnost evidovat tržby elektronicky podle ZoET se jako první dotkla podnikatelů v sektoru ubytování, pohostinství a stravování. K tomuto jeden zajímavý postřeh. V dotazníkovém šetření (Drastík a Poupě, 2017) prezentovaném v této práci byli osloveni podnikatelé spadající do první fáze. Dalo by se očekávat, že všichni respondenti budou znát datum ostrého startu (přihlédne-li se ke skutečnosti, že sběr dat probíhal zhruba 2 týdny před ostrým startem první fáze). Z 54 respondentů však 2 odpověděli nesprávně. Jeden z respondentů se domníval, že EET startuje až od Nového roku (o správném datu byl dotyčný respondent samozřejmě poučen), v případě druhém se jednalo o přesvědčení, že evidovat se musí už od listopadu. Tím, že dotyčný podnikatel evidoval od tohoto data, se však nejednalo o závažný omyl. Evidování v listopadu byla jenom možnost, nikoliv povinnost. Jednalo se přitom jenom o zkušební provoz, kdy si podnikatelé mohli nový systém vyzkoušet, přičemž data zasláná v listopadu nebyla a ani nebudou předmětem případných kontrol.

5.3.1 Poznámky k 1. fázi

Následující odstavce pojednávají podrobněji o podnikatelích, kteří spadají do první fáze EET. Mezi činnosti, které spadají pod kód NACE 55 (Ubytování), spadají zařízení, které poskytují krátkodobé ubytování, jako např. hotely, hostely, penziony, chaty, kempy nebo ubytovny. V této práci byla naznačena problematika nájmu. Jedná-li se o příjem podle § 9 ZDP, nebude se jednat o evidovanou tržbu podléhající EET. Poplatníci mají zřejmou motivaci klasifikovat svou činnost jako příjem podle § 9 ZDP, a to nejen z důvodu vyhnutí se EET, ale také z důvodu výhodnějšího daňového režimu podle § 9 ZDP (v případě příjmu z podnikání je nutné vzít v úvahu také odvody na sociální a zdravotní pojištění). Standartní interpretace zákonů bývá asi taková: jestliže majitelé bytů poskytují k dispozici své nemo-

vitosti v řadách měsíců nebo let, bude se jednat o příjem podle § 9 ZDP. Pokud jsou nemoovitosti využívány k ubytování hostů v řadách dnů až týdnů, jedná se o podnikatelskou činnost, na které je třeba mít živnostenské oprávnění, a které se zdaňuje § 7 ZDP s povinností vést EET. Příklady k rozlišení nájmu (investiční činnosti) od podnikání na základě časového kritéria uvádí Líbal (2016, s. 43).

Záludnost se vyskytuje také u činností zařazených do kódu NACE 56 (Stravování a pohostinství). Podle § 37 ZoET spadají veškeré činnosti uvedené v kódu NACE 56, do 1. fáze. Metodický pokyn (Generální finanční ředitelství, © 2016, s. 38-39) však zákon interpretuje tak, že do 1. fáze spadají pouze ty činnosti obsažené v kódu NACE 56, které jsou současně stravovací službou. Metodika rozumí pod pojmem „stravovací služba“ situace, kdy je jídlo poskytnuté v provozovně (Generální finanční ředitelství, © 2016, s. 38) se zajištěním doplňkové služby (stoly, židle, vytápění, úklid stolů apod.). Nesplní-li činnosti zařazené pod kódem NACE 56 podmínku stravovacích služeb, týká se jich povinnost elektronické evidence až od 3. fáze (1. 3. 2018). Pro větší přehlednost a snazší pochopení je v následující tabulce obor činností NACE 56 rozdělen na základě toho, v jaké fázi vstoupí do EET (Líbal, 2016, s. 44-48):

Tabulka 7 Obory činností NACE 56 podle toho, od kdy jsou předmětem EET

Popis situace	Stravovací služba	Evidence od
Jídlo poskytnuto v provozovně, zajištění doplňkových služeb (židle, stoly, vytápění)	ANO	1. 12. 2016
Jídlo je podle požadavku zákazníka určeno ke konzumaci mimo provozovnu (jídlo s sebou), poskytnut vhodný obal	NE (je to dodání zboží)	1. 3. 2018
Pro konzumaci nevyžaduje jídlo zvláštní zacházení na místě (párek v rohlíku, zmrzlina v kornoutu); v tomto případě není podstatné, kde dochází ke konzumaci (jestli v provozovně, nebo mimo ní)	NE (je to dodání zboží)	1. 3. 2018

Zdroj: Líbal 2016, s. 46; vlastní zpracování

Metodika argumentuje tuto interpretaci judikáty evropského soudního dvora (Generální finanční ředitelství, © 2016, s. 38). Tato argumentace je však pochybná, uvedené rozsudky se týkaly problematiky stravovacích služeb ve vztahu k DPH a s otázkou fázování EET v ČR nemají žádnou přímou souvislost (Líbal, 2016, s. 44-45). Důsledky této interpretace jdou ve prospěch některých poplatníků, kteří se mohou dané metodiky odvolávat, konečkonců postupují úřady právě podle pokynů obsažených v metodice.

5.3.2 Podnikatelé spadající do více fází

V praxi může nastat situace, kdy podnikatelé provozují více druhů činností, které spadají do odlišné fáze. Obecně platí, že tržby musí poplatník povinně evidovat od fáze, do které spadají. Poplatník se může rozhodnout, že bude tržby, které spadají do pozdější fáze EET, evidovat již dříve dobrovolně.

Dále může nastat situace, kdy poplatník se věnuje převážně jednomu druhu činnosti, která spadá do některé pozdější fáze. Doplnkově však uskutečňuje činnost, která spadá do fáze dřívější. Takovým příkladem (Generální finanční ředitelství, © 2016, s. 40) může být kadeřnice (spadající do 4. fáze), která doplnkově prodává vlasové přípravky (maloobchod spadající do 2. fáze). Ze ZoET by vyplývalo, že tento doplňkový prodej by měl být předmětem EET, a to povinně od 2. fáze (1. 3. 2017). Taková kadeřnice by musela v případě, kdyby chtěla EET odložit, přerušit doplňkový prodej. Finanční správa usoudila, že by takové chování poplatníků bylo nežádoucí, a to z důvodu porušení zásady hospodárnosti (na straně správce daně i na straně samotných poplatníků) a zásady šetření práv druhých (Generální finanční ředitelství, © 2016, s. 40). Z tohoto důvodu zavedla Finanční správa institut tzv. minoritní činnosti. Její stanovisko je následující (Generální finanční ředitelství, © 2016, s. 39):

„Pokud poplatník provozuje ve svých provozovnách kromě své hlavní činnosti i činnosti malého rozsahu tzv. minoritní činnosti a povinné evidování tržeb z těchto minoritních činností by podléhalo evidenci tržeb dříve, než evidování tržeb z hlavní činnosti, nebude Finanční správa evidování tržeb z takovýchto minoritních činností vymáhat až do okamžiku vzniku povinnosti evidovat tržby z činnosti hlavní.“

V samotném ZoET přitom nenajdeme kritéria pro minoritní činnost, dokonce se v něm nevyskytuje ani samotný pojem (Válová, © 2016). Tento institut tedy nelze ze zákona odvodit, existuje toliko na základě stanoviska, které najdeme v metodickém pokynu. Zde jsou uvedena také kritéria pro minoritní činnost. Minoritní činnost se posuzuje z pohledu tržeb pro každou provozovnu zvlášť. Vychází se z předcházejícího kalendářního roku (začínající poplatník použije kvalifikovaného odhadu). Platby jsou v posuzované provozovně považovány za minoritní (a tedy dočasně nepodléhající evidenci) do limitu 49 % celkových plateb, nesmí však převyšovat částku 175 000 Kč (Generální finanční ředitelství, © 2016, s. 40).

5.4 Shrnutí některých výjimek

Kapitola 5 podala přehled o okruhu povinných osob a rozsahu evidenční povinnosti. Byly zmíněné také některé situace, ve kterých evidenční povinnost není stanovena (například jedná-li se o tržby vybraných subjektů s veřejnoprávním statutem podle § 12 ZoET). V rámci fázování (postupného náběhu EET) jsou stanovené skupiny činností vyloučené z EET až do okamžiku, kdy spadnou do příslušné fáze. Avšak i u činností které jsou nebo se alespoň zdají být příslušné k určité fázi, mohou ve specifických případech do dané fáze nespadat. Příkladem je institut minoritní činnosti nebo situace, která nastala v 1. fázi EET, kdy z evidence byly vyloučeny činnosti v oblasti stravování a pohostinství, pokud byly klasifikovány jako dodání zboží.

Zmíněné případy lze považovat za jistý druh výjimek, ať už charakteru trvalého, nebo dočasného. Přestože se prováděné dotazníkové šetření (Drastík a Poupě, 2017) zaměřilo na podnikatele 1. fáze EET, kterých se výjimky z evidování výrazně nedotkly, byla zjišťována orientace podnikatelů i v této záležitosti. To, že o výjimkách věděla mírná většina (56 %) respondentů (i když se jich výjimky příliš netýkaly), svědčí o tom, že se podnikatelé snaží zodpovědně prostudovat informace k EET.

Tabulka 8 Znalost výjimek

Znalost výjimek	Respondent	
	má ponětí	neví
Počet	30	24
četnost v %	56%	44%

Zdroj: Drastík a Poupě, 2017

6 POSTUP PODNIKATELŮ PŘI ZAVÁDĚNÍ EET

Cílem této kapitoly je ukázat, jakým způsobem se podnikatelé mají konkrétně připravit na EET. Podnikatelé si v zásadě musí položit sadu 4 otázek (Šabo, 2016, s. 13-15).

- 1) Vztahuje se na mě povinnost evidovat tržby?
- 2) Odkdy musím tyto tržby evidovat?
- 3) V jakém režimu eviduji?
- 4) Co k tomu potřebuji?

Na první otázku se dá zjednodušeně odpovědět tak, že povinnost evidovat tržby se vztahuje na každou osobu, které plynou příjmy z podnikatelské činnosti hrazené v hotovosti, kartou nebo obdobným způsobem, pokud daná osoba nespadá do zákonem vymezených výjimek. Podrobněji se touto problematikou zabývá předchozí kapitola, která také podala odpověď na otázku druhou, ve které jde o to, že podnikatel musí svoji činnost zařadit podle klasifikace NACE a následně určit, do jaké fáze spadá.

Předmětem této kapitoly je podání odpovědi na zbývající, poslední dvě uváděné otázky. Na třetí otázku lze stručně odpovědět tak, že ZoET rozeznává dva režimy. Obecně evidují podnikatelé v tzv. běžném (online) režimu. Pouze ve výjimečných případech je povolený zjednodušený režim, ve kterém se tržby neevidují online, ale zasílají se do 5 dnů od uskutečnění transakce. Co se týče toho, co podnikatel k evidenci potřebuje, jedná se v první řadě o certifikát a autentizační údaje, internet a v neposlední řadě také vhodné pokladní zařízení.

Tato kapitola poskytuje základní informace o tom, jak certifikát a autentizační údaje získat a poté rozpracovává otázku, na co je třeba při evidenci v běžném režimu pamatovat. Nakonec jsou vysvětleny některé odlišnosti a odchylky pro evidenci ve zjednodušeném režimu.

6.1 Autentizační údaje a certifikát pro evidenci tržeb

Aby bylo možné tržby elektronicky evidovat v souladu se zákonem, musí se podnikatelé na stránkách Daňového portálu přihlásit do aplikace EET. Pro přihlášení je nutné v souladu s § 13 odst. 1 ZoET požádat o autentizační údaje, které jsou primárně tvořeny uživatelským jménem a heslem. O autentizační údaje lze požádat prostřednictvím datové schránky, nebo si je lze vyzvednout osobně u kterékoliv věcně příslušného správce daně (§ 13 odst. 3 ZoET). V případě podání žádosti datovou schránkou jsou údaje přiděleny správcem daně bez zbytečného odkladu. Při osobním vyzvednutí je poplatník dostane v zapečetěné

obálce, musí však počítat s tím, že se do aplikace EET bude moci přihlásit až následující den (Generální finanční ředitelství, © 2016, s. 17).

Autentizační údaje slouží pro správu certifikátu a údajů pro evidenci tržeb. Před získáním certifikátu musí poplatník prostřednictvím aplikace EET uvést údaje o těch provozovnách, kde dochází k evidovaným tržbám, přičemž pokud dochází k evidované tržbě přímo u zákazníka, bude tato tržba považovaná za tržbu uskutečněnou v místě provozovny podnikatele. Za provozovnu se pro účely ZoET považují také internetové stránky, na kterých jsou nabízeny zboží a služby (§ 17 odst. 1 ZoET).

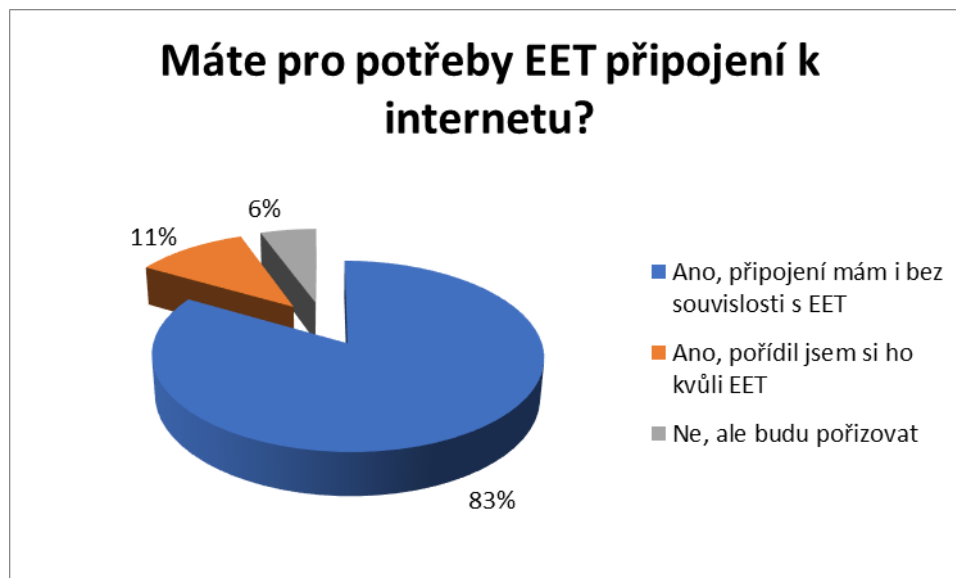
O provozovnách jsou vedeny následující údaje (Líbal, 2016, s. 57):

- Číslo provozovny: jedinečné, automaticky vygenerované číslo
- Název provozovny: tento údaj je nepovinný, slouží poplatníkovi pro snadnější rozpoznání provozovny
- Typ provozovny: výběr z číselníku (stálá, mobilní, virtuální)
- Stav: uvádí se, zda je provozovna aktivní, popřípadě přerušovaná nebo zrušená
- Převažující činnost provozovny: výběr z číselníku
- Umístění provozovny: v závislosti na typu provozovny se u stálé provozovny uvede adresa, pro mobilní provozovny registrační značka nebo jiná jednoznačná identifikace, a pro virtuální provozovny vhodná, jednoznačná identifikace (např. URL adresa)

Po získání autentizačních údajů si poplatníci zaevidují potřebný počet certifikátů. Certifikát slouží pro identifikaci poplatníka a autentizaci zasílaných dat. Poplatník si může zaregistrovat buď jeden certifikát pro všechna pokladní zařízení, nebo více certifikátů podle svého uvážení, například pro každou svou provozovnu či pokladní zařízení (Generální finanční ředitelství, © 2016, s. 18). Po úspěšné registraci certifikátů pak už jenom stačí nainstalovat certifikáty na pokladní zařízení. Do pokladního zařízení je pak třeba zadat i další údaje, které budou součástí zasílaných údajů (například získané označení provozovny). O rozsahu zasílaných údajů informují následující odstavce.

6.2 Evidenční a informační povinnost poplatníka

Evidované tržby se standardně evidují v reálném čase (online). K splnění tohoto požadavku je potřeba mít připojení na internet. Z globálního hlediska se internetové připojení zdá být samozřejmostí. Tato skutečnost byla potvrzena i krátkým průzkumem mezi podnikateli spadající do 1. fáze EET: i v relativně malém vzorku 54 respondentů jich bylo napočítáno 45 (to je 83 %), kterých mělo ve své provozovně připojení k internetu i bez souvislostí se zaváděním EET:

Obrázek 2 Připojení na internet mezi oslovenými respondenty

Zdroj: Drastík a Poupě, 2017

I když se dnes zdá připojení k internetu běžné, z provedeného průzkumu vyplynulo, že 6 oslovených podnikatelů si internet do své provozovny pořídilo až v souvislosti se zaváděním EET. K okamžiku dotazování byli „objeveni“ 3 respondenti, kteří neměli vyřízené internetové připojení, a to v době, kdy do ostrého provozu zbývaly necelé 2 týdny. Podnikatelům, kteří si internet pořizovali až se zaváděním EET, tak vznikly starosti (a investice) navíc při shánění vhodného poskytovatele internetového připojení.

Běžně může nastat situace, kdy je připojení k internetu méně stabilní anebo vypadne úplně. Na tyto situace zákon pamatuje. Z pohledu ZoET se bude stále jednat o evidenci běžným způsobem, akorát v „nouzovém režimu.“ Poplatník nastaví limit pro časový úsek mezi pokusem o odeslání údajů a přijetím potvrzení s fiskálním identifikačním kódem (FIK). Tento limit (doba odezvy) musí být podle ZoET delší než 2 sekundy. Když je mezní doba odezvy překročena, zašlou se podle § 22 údaje v náhradní době do 48 hodin bezodkladně po pominutí příčiny (příčiny na straně internetu, ale i na straně hardwaru nebo softwaru). Pro splnění tohoto požadavku zákona musí pokladní systém umět zasílat údaje o tržbě v náhradní době automaticky (Dušek, 2016, s. 68).

Pokud funguje vše tak, jak má, je poplatník povinen nejpozději v okamžiku přijetí evidované tržby zaslat datovou zprávou požadované údaje Finanční správě, která obratem přijetí údajů potvrdí a zašle poplatníkovi unikátní kód pro účtenku (FIK). Účtenku (s fiskálním identifikačním kódem) pak poplatník předá zákazníkovi. Přesné znění zákona (§ 18 odst. 1 ZoET) je následovné: „Poplatník je povinen nejpozději při uskutečnění evidované tržby a)

zaslat datovou zprávou údaje o této evidované tržbě správci daně a b) vystavit účtenku tomu, od koho evidovaná tržba plyne.“ Kamenem úrazu a předmětem diskuzí bylo a je chápání okamžiku uskutečnění evidované tržby. Může se totiž jednat buď o okamžik přijetí evidované tržby, anebo se podle § 18 odst. 2 písm. b) ZoET může jednat také o vydání příkazu k provedení evidované tržby, pokud byl tento příkaz vydán dříve. Tím se myslí především karetní transakce, kdy při platbě kartou dochází k faktickému připsání až později. Pokud dojde k platbě kartou v kamenném obchodě, není problém dikci zákona splnit, neboť poplatník ví, že došlo k vydání příkazu platbu provést (§ 18 odst. 2 písm. b) ZoET). Při internetových transakcích (e-shopy) se však poplatník o vydání příkazu platbu provést ani nemusí dozvědět. Zákon mu tak příkazuje evidovat tržbu v okamžiku, o němž poplatník neví, že už nastal.

Původní metodika (Generální finanční ředitelství, © 2016, s. 20) trvala striktně na evidování karet v okamžiku přijetí platby kartou. Generální finanční ředitelství však svoje stanovisko změnilo v únoru roku 2017, tedy pouhý necelý měsíc před startem 2. fáze EET. Nyní je povoleno evidovat tržbu až v okamžiku, kdy se o ní poplatník dozví (Válová, © 2017). Při takové náhlé změně pravidel (navíc pár týdnů před tím, než podnikatelům vznikne povinnost evidovat tržby) se nabízí paralela se situací, která nastala krátce před 1. fází EET. Tehdy byly (pro připomenutí) z 1. fáze vyloučené tržby z činností, které nebyly považovány za stravovací služby. V obou případech se jednalo o změnu narychlo. Podnikatelé, kteří se aktivně připravovali na plnění svých povinností podle ZoET, pak mohli jenom konstatovat, že jejich vynaložené úsilí a peníze byly zbytečné, protože byl nakonec povolen jiný postup (Válová, © 2017).

6.2.1 Rozsah zasílaných údajů

Již bylo vysvětleno, kdy se mají údaje o evidované tržbě zaslat. Ještě ale nebylo řečeno, jaké údaje se vlastně zasílají. Rozsah zasílaných údajů je specifikován v § 19 ZoET. Uvádějí se následující údaje:

- Daňové identifikační číslo (DIČ) poplatníka: DIČ se uvádí v podobě známé z jiných daní, a to v celé podobě. U právnické osoby je tvořen kódem státu (CZ) a identifikačním číslem osoby (IČO), u fyzických osob se za kódem státu uvádí rodné číslo.
- Označení provozovny, ve které je tržba uskutečněna (poplatník získá číselný kód provozovny po jejím zadání do portálu EET).

- Označení pokladního zařízení, na kterém je tržba evidována: myšleno je samotné koncové zařízení, je tvořeno poplatníkem v rámci dovolených znaků. Není povinnost registrovat jednotlivá pokladní zařízení (Líbal, 2016, s. 65).
- Pořadové číslo účtenky: opět v kompetenci poplatníka, mělo by se jednat o logickou řadu.
- Datum a čas přijetí tržby nebo vystavení účtenky, pokud k jejímu vystavení došlo dříve: tento údaj má předepsaný formát; obsahuje den, měsíc a rok odeslání zprávy v délce 25 znaků (Líbal 2016, s. 66).
- Pokladním zařízením vygenerovaný (v souladu s vyhláškou Ministerstva financí č. 269/2016 Sb.) bezpečnostní kód poplatníka (BKP) a podpisový kód poplatníka (PKP).
- Údaje o režimu EET: běžný režim nebo zjednodušený režim.
- Celková částka tržby: v případě vrácení tržby (z důvodu vrácení peněz zákazníkovi nebo chyby) se eviduje v záporné hodnotě (§ 7 ZoET) bez žádné vazby na původní doklad (Dušek, 2016, s. 56).
- Ve specifických případech (nabití elektronických peněženek nebo karet) se uvádí tzv. celková částka plateb určených k následnému čerpání. Dále se pak uvádí i celková částka plateb, které jsou následným čerpáním nebo zúčtováním platby.
- U plátců DPH (Líbal, 2016, s. 76-79) také základ DPH a daň, popřípadě (u vybraných poplatníků) celková částka v režimu DPH pro cestovní službu nebo v režimu pro prodej použitého zboží.

6.2.2 Údaje na účtence

Po zaslání údajů obdrží poplatník FIK, který pak na účtence spolu s dalšími údaji předá zákazníkovi. V § 20 ZoET je předepsáno uvádět na účtence kromě FIK také další údaje: DIČ poplatníka, označení provozovny a pokladního zařízení, pořadové číslo účtenky, datum a čas přijetí tržby nebo vystavení účtenky, celkovou částku tržby, BKP a údaj, v jakém režimu (běžném nebo zjednodušeném) je tržba evidována.

V případě, kdy dojde k překročení doby odezvy, nemůže Finanční správa zaslat poplatníkovi FIK. Proto se FIK neobjeví ani na účtence. Místo toho je poplatník povinen uvést na účtence svůj PKP. Z hlediska praxe je to požadavek úsměvný, neboť z technické specifikace pro tvorbu PKP vyplývá, že tento kód má 344 znaků. Pokud má být vytisknutý na účtence běžného formátu, lze si představit délku takové účtenky a s tím související nároky

na spotřebu papíru (Líbal, 2016, s. 67-68). Stejný problém bude trápit i poplatníky evidující tržby ve zjednodušeném (off-line) režimu, neboť také oni jsou povinni PKP uvádět.

Kromě náležitostí údajů na účtence podle ZoET musí být v určitých případech na účtence uvedeny také další údaje. Obsahové náležitosti účtenky reguluje více právních předpisů. V následujících odstavcích jsou uvedeny ty nejdůležitější a nejvýznamnější.

Podle § 31 odst. 14 zákona č. 455/1992 Sb., o živnostenském podnikání je podnikatel na žádost zákazníka vydat doklad, na kterém je uvedeno označení podnikatele, identifikační číslo osoby, cena, datum prodeje a druh zboží nebo služby. Dalším důležitým ustanovením upravující náležitosti dokladů je znění § 16 odst. 1 zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele. Podnikatel je povinen (opět na žádost zákazníka, resp. spotřebitele) vydat doklad s uvedením data prodeje, druh výrobku (služby) a jeho ceny, označení podnikatele a jeho IČO. V případě použitých, upravovaných nebo vadných výrobků musí být na dokladu uvedena i tato skutečnost.

Náležitosti dokladů upravuje také zákon č. 235/2004 Sb., zákon o dani z přidané hodnoty. Jedná se o údaje relevantní pro výběr a správu DPH. Základní náležitosti daňového dokladu u DPH lze nalézt § 29 odst. 1 příslušného zákona (například základ, sazbu a výši daně, den vystavení a případně den uskutečnění plnění nebo přijetí úplaty). V některých případech se lze od základních náležitostí odchýlit, typicky v situacích, kdy zákon povoluje možnost vydat zjednodušený daňový doklad (§ 30a příslušného zákona).

Výše uvedený výčet zákonů není samozřejmě úplný, přesto si lze již udělat představu o tom, že je právní úprava týkající se údajů na účtence nepřehledná (protože není upravena v jediném předpise). Roztříštěnost do různých předpisů představuje určitý problém pro podnikatele, kteří chtějí mít jistotu, že si své povinnosti plní správně. V krátkém průzkumu mezi podnikateli bylo (v rámci jedné otázky) zjišťováno, jestli podnikatelé mají ponětí o tom, co má být na účtence uvedeno.

Tabulka 9 Povědomí o údajích na účtence

Znalost obsahu účtenky	Respondent	
	má ponětí	neví
počet	48	6
četnost v %	89%	11%

Zdroj: Drastík a Poupě, 2017

Z výsledku lze zjistit míru jistoty podnikatelů. Pouhých 6 respondentů z 54 se nepokoušelo na danou otázku odpovědět. Zbývající respondenti měli ponětí o obsahových náležitostech.

To však neznamená, že si byli zcela jisti, jestli mají v tomto ohledu vše v pořádku, nebo že by disponovali komplexními znalostmi k dané problematice a znali nazpaměť všechny detaily. V případě tištěných účtenek bývají potřebné údaje již přednastaveny ve vstupním zařízení, takže z tohoto pohledu by se dalo říci, že podnikatelé se nemusí podrobnostmi příliš trápit. Přesto je obezřetnost na místě, méně seriózní dodavatelé mohou ve svých softwarových řešeních nabízet takové tiskové výstupy, ve kterých nebudou zohledněny veškeré náležitosti dokladů vyplývající z různých právních předpisů.

6.2.3 Informační povinnost

Poplatník je podle § 25 ZoET povinen na dostatečně viditelné a čitelné místo umístit informační oznámení o tom, že podléhá EET (pokud to nevyklučuje povaha věci, například činnosti prováděné u zákazníka). Text tohoto oznámení je závazný a jeho znění je uvedeno v § 25 odst. 2 ZoET ve dvou variantách v závislosti na tom, jestli poplatník eviduje v běžném nebo zjednodušeném režimu. Forma tohoto oznámení je v kompetenci poplatníka, zákon toliko požaduje, aby oznámení bylo dostatečně viditelné a čitelné. Pokud poplatník nabízí své zboží nebo služby na internetových stránkách, je povinen zveřejnit předepsaný text i zde.

6.2.4 Zjednodušený režim

Existence zjednodušeného režimu již byla několikrát zmíněna, přesto bude vhodné nejdůležitější informace k tomuto režimu vhodně shrnout a doplnit. Jedná se o režim, kdy informace nejsou zasílané online. Přitom se postupuje obdobně jako při plnění evidenční povinnosti v běžném režimu. Největším rozdílem je, že údaje o evidovaných tržbách nemusí být zaslány okamžitě, ale ve lhůtě do 5 dnů od uskutečnění evidované tržby (§ 23 ZoET). Při tisku (nebo předání) účtenky zákazníkovi na ní nebude uveden FIK (ten přiděluje Finanční správa v běžném režimu, a to online v čase zaslání údajů o tržbě), proto se uvádí PKP.

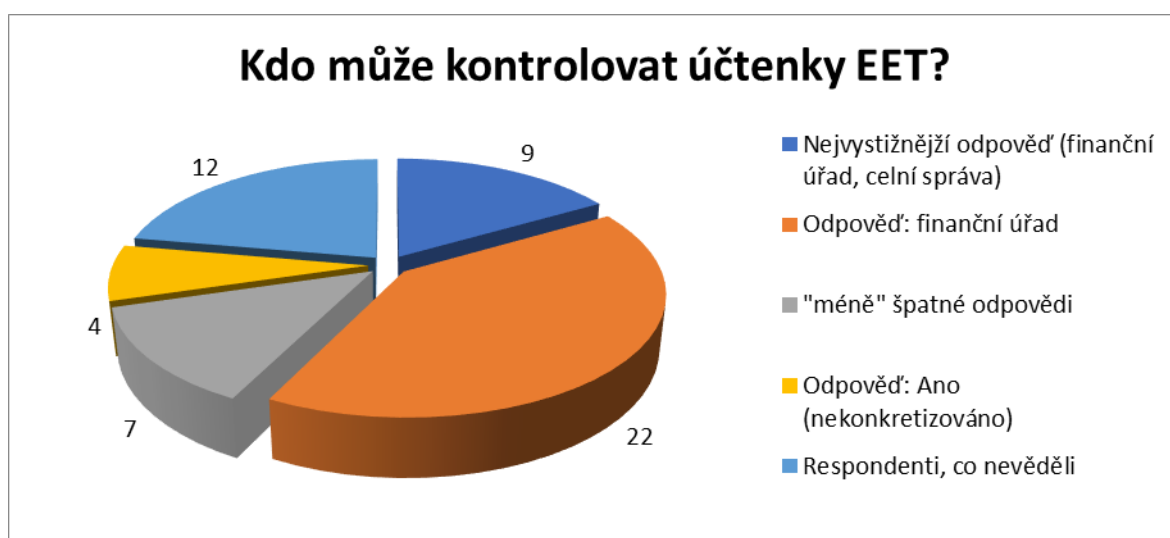
V tomto režimu lze evidovat pouze ve výjimečných případech. Ve zjednodušeném režimu se mohou evidovat tržby z prodeje zboží a služeb na palubě dopravních prostředků (lodí, autobusů,...) při pravidelné hromadné přepravě osob (podle § 10 odst. 1 ZoET). Dále je možné evidovat ve zjednodušeném režimu také tržby, jejichž evidování v běžném režimu by znemožnilo nebo zásadně ztížilo plynulý a hospodárný výkon činnosti poplatníka, a to pouze tehdy, pokud tak o některé činnosti rozhodne vláda svým nařízením, nebo pokud to bylo poplatníkovi na jeho žádost povoleno. Nezbyvá se tak dohadovat, pro koho je zjednodušený režim zamýšlen. V případě žádosti poplatníka platí, že poplatník na zjednodušený

režim nemá automaticky právní nárok. Poplatník v žádosti uvede důvody, správce daně o jejich opodstatněnosti na základě správního uvážení do 15 dnů rozhodne (§ 12 odst. 2 a 3 ZoET). Důvodem může být například neexistence internetového připojení v místě provozny, to však bude v ČR výjimečný případ. Z dotazníkového šetření nebyl nalezen žádný podnikatel, který by kvůli EET nemusel pořizovat internet. I v malých vesnicích je na internet přístup (například v rámci průzkumu navštívené zařízení v Malé Lhotě u Valašského Meziříčí, vesnice na kopci s necelou stovkou obyvatel), stejně jako v odlehlejších oblastech. Při mých toulkách beskydskými horami jsem například osobně navštívil podnikatelská zařízení na Pustevnách, Lysé hoře nebo Velkém (Veřovickém) Javorníku, přičemž ve všech případech byla EET uskutečňována běžným způsobem.

7 KONTROLY A POSTIHY

7.1 Kontroly

Kontrola EET je svěřena orgánům Finanční správy ČR a orgánům Celní správy ČR (§ 2 ZoET). Jedna z otázek v dotazníkovém šetření (Drastík a Poupě, 2017) byla, kdo může kontrolovat účtenky EET. Lze konstatovat, že 9 respondentů z 54 znalo ustanovení tohoto zákona a dalších 22 bylo schopno uvést jako správného kontrolora finanční úřad (to, že nedodali ještě možnost kontroly ze strany Celní správy, je pak drobný detail). Níže vyobrazený graf zobrazuje také 7 „méně“ špatných odpovědí. Zde jsou zařazeny odpovědi jako „hlavně Babiš“ nebo „ministerstvo financí.“ Přesnější je vskutku odpověď „Celní a Finanční správa ČR.“ Nicméně jak v případě Finanční správy, tak i správy celní se jedná o instituce, které jsou Ministerstvu financí podřízeny (takže vazba na „pana Babiše“ tu skutečně je). „Méně“ špatná odpověď je dále například „Česká obchodní inspekce.“ Ta kontroly samozřejmě provádí, primárně se však nezaměřuje na povinnosti vyplývající se ZoET. Přesto tu jistá vazba je. V § 34 ZoET se uvádí: „Zjistí-li orgán veřejné moci při výkonu své působnosti porušení tohoto zákona, oznámí tuto skutečnost orgánu příslušnému k prověřování plnění povinností.“ Orgánem veřejné moci může být právě Česká obchodní inspekce, a pokud ta při kontrole zjistí porušení ZoET, oznámí tuto skutečnost finančnímu nebo celnímu úřadu. 7 respondentů uvedlo, že vědí, kdo má povinnost účtenky kontrolovat, protože však příslušné orgány nevyjmenovávali, nešlo u nich ověřit správnost jejich odpovědi. V legendě grafu se jedná o kategorii „Ano (nekonkretizováno).“ 12 respondentů odpověď neznalo.

Obrázek 3 Znalosti respondentů v otázce kontrol účtenek (Drastík a Poupě, 2017)

7.2 Postihy

Za porušení ZoET hrozí postih. Pokuta až do výše 500 000 Kč hrozí podle § 29 odst. 3 písm. a) ZoET poplatníkovi, pokud nezašle údaje o evidované tržbě Finanční správě nebo nevystaví účtenku. Za neumístění informačního oznámení nebo za nedbalé či pochybné zacházení s autentizačními údaji nebo certifikátem hrozí pokuta do výše 50 000 Kč. Při závažném porušení povinnosti opravňuje § 31 ZoET k uzavření provozovny nebo k pozastavení výkonu činnosti. Je třeba si uvědomit, že se jedná vždy o částky maximální. Minimální pokuty nejsou stanoveny, a tak je na správním uvážení příslušných úřadů, jakou pokutu stanoví. K maximálním částkám je možné přistoupit jen v případě opakovaného nebo závažného porušení zákona (Generální finanční ředitelství, © 2016, s. 31).

Jistě ne bez zajímavosti jsou výsledky dotazníkového šetření (Drastík a Poupě, 2017), ve kterém o maximální částce pokuty ve výši 500 000 Kč slyšelo 13 z 54 respondentů. U 19 respondentů byla uvedena částka jiná, 22 respondentů neuvedli žádnou částku. V případě, kdy jde o peníze (hrozba sankcí), by se možná dalo očekávat, že o maximální částce slyšelo více než v tabulce uvedených 24 % respondentů. Spíše je ale pravdou, že podnikatelé jsou zodpovědní za dodržování zákonů v rozličných záležitostech, a proto i možný postih za všelikterá opomenutí je pomalu takovou samozřejmostí, že s novým zákonem (ZoET) poplatníkům informace o pokutách ani neutkví v paměti.

Tabulka 10 Znalost výše pokut

	Částka neuvedena	Známa max. částka	Uvedena jiná částka
počet	22	13	19
četnost v %	41%	24%	35%

Zdroj: Drastík a Poupě, 2017

ZÁVĚR

V této práci bylo naznačeno, jak mají podnikatelé při zavádění EET postupovat. Postup lze shrnout do několika kroků. Před zavedením EET musejí podnikatelé znát odpovědět na následující otázky:

- 1) Vztahuje se na mě povinnost evidovat tržby?
- 2) Odkdy musím tyto tržby evidovat?
- 3) V jakém režimu eviduji?
- 4) Co k tomu potřebuji?

Poté, co podnikatel u sebe zjistí povinnost evidovat tržby a pořídí si vhodné pokladní zařízení (v závislosti na režimu evidence, velikosti podniku a typu podnikání), může po získání certifikátu pro evidenci tržeb (viz *Podkapitola 6.1*) začít evidovat. Evidence (v online režimu) pak probíhá ve čtyřech krocích:

- 1) Podnikatel pošle datovou zprávou požadované informace
- 2) Finanční správa zašle obratem potvrzovací zprávu s kódem
- 3) Podnikatel vystaví účtenku s potvrzovacím kódem
- 4) Účtenka je předána zákazníkovi

Tato práce dále zanalyzovala dopady EET na podnikatele a ověřila, jak jsou podnikatelé na EET připravení. Práce tak splnila své hlavní cíle. Vybrané problémy byly zanalyzovány a rovněž byly vysvětleny některé obecné postupy, jak je ZoET nastaven a jak nakládat s ostatními dostupnými prameny k EET.

ZoET sice není obsáhlý (38 paragrafů), ale jeho implementace skrývá záludnosti. Navíc se nastavená pravidla několikrát změnila a mnohdy tak vynaložili zbytečné náklady ti podnikatelé, kteří se již připravovali na určitý režim, neboť se aktivně připravovali i na situace, na které se nakonec připravovat nemuseli (lze vzpomenout např. činnosti v pohostinství nepovažované za stravovací služby nebo přístup Generálního finančního ředitelství k platebním kartám). Problémem ZoET je skutečnost, že velké množství ustanovení v něm obsaženém nejsou jednoznačné a vyžadují interpretaci. Některé podstatné otázky nejsou ZoET řešeny vůbec, objektivní právo tedy chybí a vše upravují až metodické pokyny, které se ale k právní nejistotě poplatníků mění, přičemž není předvídatelné, jakým směrem (např. u platebních karet bylo nakonec shledáno, že je třeba postupovat reálně; dlouho to ale vypadalo, že bude i přes těžkou praktickou proveditelnost trvat na doslovném znění zákona).

I když časté změny v právních předpisech nejsou žádoucí, zákon je v mnohých místech tak nekvalitní, že by je potřeboval. Některé požadavky zákona se zdají odporovat zásadě přiměřenosti, pochybné je například zavedení plošné povinnosti evidovat pro prakticky všechny podnikatele (včetně osob s drobnou, příležitostnou podnikatelskou činností).

Změny prováděné narychlo ale zbytečně navyšují náklady podnikatelů na EET. Když se připočtou k nákladům zamýšleným, můžou představovat i výraznou částku. Otázkou je, jak vysokou: to však nelze říct obecně, protože výše nákladů je do značné míry individuální. I když už je kupříkladu internet běžný, najdou se přesto podnikatelé bez připojení, což potvrdil i průzkum v terénu mezi podnikateli. Poté je třeba brát v úvahu náklady na zavedení a náklady na provoz EET, které jsou částečně kompenzovány u fyzických osob možnostmi uplatnění slevy na dani z příjmů a u podnikatelských subjektů ze sektoru pohostinství a stravování také snížením sazby DPH.

Z průzkumu prováděného před zavedením první fáze EET vyplynulo, že podnikatelé byli ve většině případů po technické stránce připraveni. Oslovení respondenti také věděli nebo tušili, proč se EET zavádí a ve většině případů věděli, jakým způsobem evidovat. Přesto se objevily nejistota a váhavost, podnikatelé si například ne vždy byli jistí, jak řešit určité situace (spropitné).

Přes velkou míru chaosu zhodnotilo 20 % respondentů úroveň informovanosti jako přinejmenším mírně nadprůměrnou, v průměru však respondenti ohodnotili míru informací 2,43 body, což je mírně pod průměrem (stupnice obsahovala škálu celých čísel od 1 do 5). Celkové hodnocení úrovně informovanosti je vnímáno jako špatné. Vnímání úrovně informovanosti může být dáno i samotnou povahou EET. Česko se rozhodlo jít cestou tzv. chorvatského modelu. Jeho podstatou je také to, že stát neuděluje jednotlivým společnostem (nebo třeba jenom jedné vybrané společnosti) licence a nechává volný prostor trhu, jaké řešení nabídne. Nespornou výhodou tohoto přístupu je efektivnost trhu. Firmy nabízející řešení k EET tak nemusí čelit bariéře v podobě žádání o licence, což jím umožňuje snadný přístup na trh. Tlak konkurence snižuje ceny produktů a minimalizuje tím i náklady podnikatelů na pořízení EET. Na trhu se tak objevila široká škála řešení EET.

V tom se však skrývá i nevýhoda, nové produkty jsou zatím neprověřené a nabídka je široká a nepřehledná. Samotné Ministerstvo financí nevydává podnikatelům žádná doporučení (maximálně odkazuje na kritéria, která je vhodné vzít při koupi v potaz), koneckonců ani nemůže dělat reklamu konkrétním firmám nebo produktům. Podnikatelé proto nemohou počítat s tím, že jim nějaký orgán veřejné moci přímo řekne, co si mají koupit. Z osobních

rozhovorů s podnikateli jsem ale nabyl dojmu, že zvláště starší podnikatelé nějaké konkrétní instrukce přímo od úřadů očekávají.

Nakonec úplně na závěr bych chtěl poukázat na to, že tato práce je psaná v době, kdy EET postupně nabíhá. Proto je vzhledem k aktuálnosti tématu značně obtížné postihnout veškeré otázky, které se v průběhu implementace EET objevily nebo stále objevují. Významnou událostí, ke které došlo v průběhu psaní této práce, je začátek 2. fáze EET. Protože se jedná o velmi čerstvou událost, nebylo možné tento náběh v překládané bakalářské práci postihnout v plné míře. Přesto byla snaha práci alespoň částečně postupně aktualizovat, pokud to bylo jen trochu možné, a to i když některé změny v oblasti EET probíhají takřka „za pochodu.“ Výraznou změnou, která byla do této práce ještě dodatečně zapracována, bylo několikrát zmiňované nové stanovisko Generálního finančního ředitelství v otázce platebních karet, které bylo vydáno necelý měsíc před začátkem 2. fáze. Problémy spojené s touto fází stejně jako tak náběh zbývajících fází by ostatně mohly být námětem pro další analýzu.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

DRASTÍK, Filip a Jiří POUPĚ, 2017. *Přípravenost podnikatelů na první fázi elektronické evidence tržeb*. Soutěžní práce SVOČ. Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně. Fakulta managementu a ekonomiky.

DUŠEK, Jiří, 2016. *Elektronická evidence tržeb v přehledech*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-5839-8

Elektronická účtenka, © 2016-2017. *etrzby- elektronická evidence tržeb* [online]. Finanční správa [cit. 2017-02-17]. Dostupné z: <http://www.etrzby.cz/cs/Elektronicka-uctenka>

etrzby- elektronická evidence tržeb [online]. Finanční správa [cit. 2017-02-17]. Dostupné z: <http://www.etrzby.cz/>

GENERÁLNÍ FINANČNÍ ŘEDITELSTVÍ, © 2016. *Evidence tržeb. Metodický pokyn k aplikaci zákona o evidenci tržeb* [online]. Praha [cit. 2017-02-17]. Dostupné z: http://www.etrzby.cz/assets/cs/prilohy/Methodika-k-evidenci-trzeb_v1.0.pdf

HAVEL, Bohumil, © 2015. Zpravodajská zpráva k návrhu zákona o evidenci tržeb. In: *Hlídací pes* [online]. [cit. 2017-02-16]. Dostupné z: <http://hlidacipes.org/wp-content/uploads/2015/06/EET-Zpr%C3%A1va-Bohumil-Havel1.pdf>

KUBÁTOVÁ, Květa, 2015. *Daňová teorie a politika*. 6., aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7478-841-3.

LÁCHOVÁ, Lenka a Alena VANČUROVÁ, 2016. *Daňový systém ČR*. 13. aktualizované vydání. Praha: VOX. ISBN 978-80-87480-44-1.

LANDAIS, Camille, Thomas PIKETTY a Emmanuel SAEZ, © 2012. *Pour une révolution fiscale* [online]. [cit. 2017-02-18]. Dostupné z: http://www.revolution-fiscale.fr/Pour_une_revolution_fiscale.pdf

LÍBAL, Tomáš, 2016. *Elektronická evidence tržeb: z účetního a daňového pohledu*. Praha: VOX. ISBN 978-80-87480-51-9.

MINISTERSTVO FINANCÍ ČR, © 2015a. Vládní návrh zákona o evidenci tržeb. In: *Sněmovní tisk 513/0, část č. 1/6. VI. n. z. o evidenci tržeb - EU* [online]. Praha [cit. 2017-02-11]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=114753>

MINISTERSTVO FINANCÍ ČR, © 2015b. *Závěrečná zpráva hodnocení dopadu regulace (RIA)* [online]. Praha [cit. 2017-02-11]. Dostupné z: <http://www.etrzby.cz/assets/cs/prilohy/RIA.pdf>

MRKÝVKA, Petr, © 2015. Zpravodajská zpráva pro zasedání Legislativní rady vlády dne 7. 5. 2015, č. j. 396/15, k návrhu zákona o evidenci tržeb. In: *Hlídací pes* [online]. [cit. 2017-02-16]. Dostupné z: <http://hlidacipes.org/wp-content/uploads/2015/06/EET-Zpr%C3%A1va-Petr-Mrk%C3%BDvka.pdf>

NOVÁKOVÁ, Jolana, © 2016. Co je dobré vědět o EET, abyste předešli vysokým pokutám. In: *iDNES.cz* [online]. 11. 1. 2016 [cit. 2017-02-16]. Dostupné z: http://finance.idnes.cz/eet-a-nejcastejsi-dotazy-podnikatelu-dsb-/podnikani.aspx?c=A161108_124741_podnikani_sov

REUTERS, © 2012. Wie Starbucks sich um die Steuern drückt. In: *Handelsblatt* [online]. 2. 11. 2012 [cit. 2017-02-28]. Dostupné z: <http://www.handelsblatt.com/finanzen/steuern-recht/steuern/kaffee-kette-wie-starbucks-sich-um-die-steuern-drueckt/7339136.html>

Simulez votre propre réforme fiscale, © 2012. *Pour une révolution fiscale* [online]. [cit. 2017-02-18]. Dostupné z: <http://www.revolution-fiscale.fr/simulez-votre-propre-reforme-fiscale>

SLÁDEČEK, Vladimír, 2013. *Obecné správní právo*. 3., aktualiz. a upr. vyd. Praha: Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7478-002-8.

STIGLITZ, Joseph E., 2000. *Economics of the public sector*. 3rd ed. New York: W. W. Norton. ISBN 978-0-393-96651-0.

ŠABO, Martin, 2016. *EET krok za krokem*. Praha, Dashöfer, s. 13-15. Jak se připravit na evidenci tržeb [online]. [cit. 2017-02-18]. Dostupné z: https://www.dashofer.cz/download/pdf/eet/EET_ukazka.pdf?wa=WWG17IX

ŠIROKÝ, Jan, 2013. *Daně v Evropské unii: daňové systémy všech 28 členských států EU, legislativní základy daňové harmonizace včetně judikátů SD, odraz ekonomické krize v daňové politice EU, zdanění finančního sektoru*. 6. aktualiz. a přeprac. vyd. včetně CD. Praha: Linde Praha. ISBN 978-80-7201-925-0.

VÁLOVÁ, Irena, © 2016. Generální finanční ředitelství má metodiku, dle které EET neplatí pro „minoritní činnost“ do výše 175 000. In: *Česká justice* [online]. 7. 11. 2016 [cit. 2017-02-21]. Dostupné z: <http://www.ceska-justice.cz/2016/11/generalni-financni-reditelstvi-ma-metodiku-dle-ktere-eet-neplati-pro-minoritni-cinnost-vyse-175-000/>

VÁLOVÁ, Irena, © 2017. Komora: Daňová správa nemůže nahrazovat legislativní proces a napravovat neúspěch Babiše. In: *Česká justice* [online]. 16. 2. 2017 [cit. 2017-02-23].

Dostupné z: <http://www.ceska-justice.cz/2017/02/komora-danova-sprava-nemuze-nahrazovat-legislativni-proces-a-napravovat-neuspech-babise/>

VYCHOPENĚ, Jiří, 2016. Vybrané slevy na daních z příjmů za zdaňovací období roku 2016. *Daně a právo*. XXI (10), 18-24. Praha: Wolters Kluwer.

Zákon č. 112/2016 Sb. Zákon o evidenci tržeb. In: *Zákony pro lidi* [online]. [cit. 2017-02-11]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-112>

Zákon č. 113/2016 Sb. ze dne 16. března 2016, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o evidenci tržeb. In: *Zákony pro lidi* [online]. [cit. 2017-02-11]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-280>

Zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění. In: *Zákony pro lidi* [online]. [cit. 2017-02-11]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1995-155>

Zákon č. 235/2004 Sb. Zákon o dani z přidané hodnoty. In: *Zákony pro lidi* [online]. [cit. 2017-02-11]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-280>

Zákon č. 280/2009 Sb. Zákon daňový řád. In: *Zákony pro lidi* [online]. [cit. 2017-02-11]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-113>

Zákon č. 455/1991 Sb. Zákon o živnostenském podnikání. In: *Zákony pro lidi* [online]. [cit. 2017-02-11]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-455>

Zákon č. 586/1992 Sb. Zákon České národní rady o daních z příjmů. In: *Zákony pro lidi* [online]. [cit. 2017-02-11]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-586>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

BKP	Bezpečnostní kód poplatníka.
DIČ	Daňové identifikační číslo.
DPH	Daň z přidané hodnoty
DŘ	Zákon č. 280/2009 Sb. Zákon daňový řád.
EET	Elektronická evidence tržeb.
FIK	Fiskální identifikační kód.
OSVČ	Osoba samostatně výdělečně činná
PKP	Podpisový kód poplatníka.
RIA	Hodnocení dopadů regulace (Regulatory Impact Assessment).
SME	Malé a střední podniky (Small and Medium Enterprises).
ZDP	Zákon č. 586/1992 Sb. Zákon o daních z příjmů.
ZoET	Zákon č. 112/2016 Sb. Zákon o evidenci tržeb.

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 Schéma fungování EET.....	25
Obrázek 2 Připojení na internet mezi oslovenými respondenty	42
Obrázek 3 Znalosti respondentů v otázce kontrol účtenek	48

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 Substituční efekt vybraných druhů daní	18
Tabulka 2 Nevykázané tržby (příjmy) podle odvětví	23
Tabulka 3 Zhodnocení stupně informovanosti	29
Tabulka 4 Znalost oficiálních důvodů zavedení EET.....	30
Tabulka 5 Znalost spropitného	35
Tabulka 6 Datum vzniku povinnosti evidovat tržby.....	36
Tabulka 7 Obory činností NACE 56 podle toho, od kdy jsou předmětem EET.....	37
Tabulka 8 Znalost výjimek	39
Tabulka 9 Povědomí o údajích na účtence	45
Tabulka 10 Znalost výše pokut.....	49

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P I: Dotazník

PŘÍLOHA P I: DOTAZNÍK

Dotazník

1.) Na stupnici 1 až 5 zhodnoťte úroveň veřejně dostupných informací k EET (stupeň 1: informovanost je přímo mizerná, stupeň 5: informovanost je vynikající)

1   2   3   4   5

2.) Máte pro potřeby EET připojení k internetu?

Ano, připojení mám i bez souvislosti s EET – Ano, pořídil jsem si ho kvůli EET – Ne, ale budu pořizovat – Ne, nebudu pořizovat

3.) Od kterého data začne EET naostro?

4.) Znáte oficiální důvod zavedení EET?

5.) Víte, kdo může kontrolovat vydávané účtenky?

6.) Za porušení zákona o EET jsou pokuty, znáte jejich výši?

7.) Víte, jak se řeší spropitné?

8.) Víte, co všechno musí být na účtence?

9.) Znáte výjimky, u kterých se nemusí zavádět EET?